

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	4 februari 2019
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

5

Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), mw. W. van Andel (CDA), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. W. Bakker (D66), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. M. Deen (PVV), mw. S.S. Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), dhr. J. Haijen (SP), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. A. Hietbrink (GL), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. P.J. de Kam (CDA), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GL), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. Z. Pels (GL), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. M. Tromp (VVD), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

20

Afwezig: mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV)

Agenda

Paginanummer

25

1.	Opening en mededeling	03
2.	Vaststelling agenda, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
2.a.	Actualiteiten	06
30 3.a.	Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	15
3.b.	Lijst geheimhouding PS	15
4.	Vaststelling notulen van de vergaderingen van 7 en 14 januari 2019	16
5.	Vaststelling strategische Statenagenda	16
6.	Vaststelling lijst ingekomen stukken	16
35 7.	Voortgangslijst van moties	16
8.	Hamerstukken	16
8.a.	Statenvoordracht 12 Ongestoorde Logistieke Verbinding (OLV) Greenport Aalsmeer	16
8.b.	Statenvoordracht 09 Eerste actualisering Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)	16
40 8.c.	Statenvoordracht 13 Wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht 2017	16
8.d.	Statenvoordracht 14 Benoeming voorzitter Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Texel	16
45 9.	Statenvoordracht 17 Initiatiefvoorstel GL, PvdD, SP, PvdA, D66 en VVD	

	Regenbooginitiatief 2.0	17
10.	Statenvoordracht 15 Onderzoeksrapport Provinciale Rekenkamers 'Energie in transitie'	23
11.	Statenvoordracht 11 Provinciaal Inpassingsplan N247	42
50 11.a.	Statenvoordracht 09 Eerste actualisering Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)	42
12.	Statenvoordracht 16 Initiatiefvoorstel SP inzake 'Verbetering wachtcomfort busstations'	46
13.	Vragenuur	56
55 14.	Sluiting	57

1. Opening en mededelingen

De **VOORZITTER**: Dames en heren, goedemiddag, van harte welkom bij de vergadering van PS. Ik
65 verzoek u uw telefoon op stil te zetten. Bericht van verhindering is ontvangen van mevrouw
Bezaan (PVV), de heer Van der Sluijs (PVV) en de heer Hoogervorst (SP). De heer Loggen moet de
vergadering om 16.30 uur verlaten vanwege een vergadering elders. Het is vandaag een
bijzondere dag, de dag van de kandidaatstelling. Er zou een aantal mensen wat later komen,
maar die zijn op tijd binnen, dat betekent dat ze aan hun formele verplichting hebben voldaan
70 vandaag.

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

75 De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van
de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming
dient aan te vangen, waarna deze stemming verder zal plaatsvinden op volgorde van
binnenkomst. Het lotnummer is gevallen op nummer 2, mevrouw Jellema (PvdA). Vanwege het
vroegere vertrek van de heer Loggen is het initiatiefvoorstel Regenboogprovincie 2.0. als eerste
80 inhoudelijke punt geagendeerd. Het andere initiatiefvoorstel Wachtcomfort busstations wordt aan
het einde van de vergadering behandeld. Mevrouw Post heeft in het presidium gevraagd om
agendapunt 11 van de agenda af te halen. Wilt u dat even nader toelichten?

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Ik heb dat gevraagd omdat er wat verwarring is ontstaan over de
85 wijk Galgeriet en ik heb in de korte termijn nadat die verwarring is ontstaan, niet kunnen nagaan
of en op welke wijze de verkeerskundige gevolgen daarvan zijn verwerkt in het PIP. Daarvoor
hebben wij meer tijd nodig, maar als het allemaal correct is verwerkt, dan hoop ik volgende
maand bij u terug te komen met hetzelfde voorstel en zo niet, dan moeten wij even kijken wat de
consequenties zijn. Om die reden verzoek ik u om het van de agenda af te voeren.

90 De **VOORZITTER**: Het presidium heeft hier positief op geadviseerd. Stemt u ermee in dat wij
agendapunt 11 van de agenda halen? Dat is zo. De heer Heijnen (CDA) heeft aangekondigd het
hamerstuk 8.b. over het PMI als bespreekstuk te willen behandelen. Ik geef het woord aan de
heer Heijnen.

95 De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Het verzoek om dit niet als hamerstuk maar als regulier
agendapunt te behandelen. Dat was het eigenlijk.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders van dit ordevoorstel vragen de hand op te steken? Dat
100 is de meerderheid, dus dit voorstel is aangenomen. Voordracht 9 wordt behandeld als
agendapunt 11.a. De fractie van de PvdA heeft verzocht om het houden van een actualiteit
conform artikel 48 van het Reglement van Orde over Schiphol. Het presidium heeft positief over
de actualiteit geadviseerd. Kunt u hiermee instemmen? Mag ik de voorstanders vragen de hand

105 op te steken? Dat zijn meer dan 11 voorstanders, dus de actualiteit is aangenomen. Er zijn twee moties Vreemd aan de orde van de dag ingediend. Een motie van de PvdD/SP over geen onomkeerbare werkzaamheden A9 Heiloo.

110 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Opeens wordt er een sprint gemaakt met de aansluiting van Heiloo in de vierde aansluiting van de Boekelermeer op de A9. Het project ligt al maanden stil in afwachting van een uitspraak van de Raad van State en terecht. Onomkeerbare activiteiten kunnen niet plaatsvinden zonder dat de juiste procedures gevolgd zijn. Er lopen op dit moment meerdere bezwaarprocedures en er is een stevige uitspraak van het Europese Hof over de PAS waar de Raad van State zich nu over buigt. De commissie voor bezwaarschriften Heiloo heeft verzocht om de sloop- en kapwerkzaamheden aan te houden tot de uitspraak van de Raad van State er is. Voor nu lijkt het erop dat er op 14 februari een zitting plaatsvindt van de Raad van State en dat de stuurgroep eind februari een besluit neemt om verder te gaan met het project. Toch hebben GS eind vorige week de omwonenden laten weten dat op 11 februari begonnen wordt met de kap van de bomen en de sloop van de stolpboerderij. GS lijken hiermee een doorbraak te willen forceren in de werkzaamheden voordat deugdelijke procedures zijn afgerond.

120 Deze werkzaamheden zijn niet alleen duur, maar waarschijnlijk ook onnodig, afhankelijk van de uitspraak van de Raad van State en de beslissing van de stuurgroep. Het project kan sowieso geen sympathie krijgen van de PvdD en de SP, maar door nu de sloophamer te pakken zonder de procedures af te wachten, is de verkeerde volgorde. Daarom roepen wij op om de geplande werkzaamheden niet uit te voeren totdat er duidelijkheid is over de procedures van de Raad van State.

125

Motie 03/040219 Vreemd aan de orde van de dag

Geen onomkeerbare werkzaamheden A9 Heiloo

130 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019*

Constateerend dat:

- De provincie vanaf maandag 11 februari 2019 start met de kap van bomen langs de Lagelaan en de Kanaalweg;
- 135 - De provincie vanaf maandag 11 februari 2019 start met de sloop van de stolpboerderij aan de Lagelaan.

Overwegende dat:

- Op dit moment meerdere procedures lopen bij de Raad van State;
- 140 - De verwachting is dat de stuurgroep op 28 februari 2019 een besluit neemt over de voortgang van dit project.

Van mening dat:

145 *Zolang er nog geen duidelijkheid is, er geen onomkeerbare werkzaamheden uitgevoerd moeten worden.*

Dragen het college van GS op:

De geplande werkzaamheden niet uit te voeren ten minste tot er duidelijkheid is rond de procedures bij de Raad van State

150

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, SP

155

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De tweede motie is ingediend door de PvdD.

160

De heer **VAN LIERE** (PvdD): "Jemand mußte Josef K. verleumdet haben, denn ohne daß er etwas Böses getan hätte, wurde er eines Morgens verhaftet." Of iemand moet de rosse stekelstaart op de dodenlijst gezet hebben, want zonder dat dit dier enige schade had aangericht, moest hij van de provincie worden afgeschoten. Wij willen vandaag na twee keer in de commissie over dit eendje van Kafka te hebben gesproken, een motie Vreemd indienen om te voorkomen dat de provincie dieren laat doodschieten om bureaucratische overwegingen. Ja, de rosse stekelstaart staat op de Brusselse lijst van invasieve exoten. Nee, deze verordening verplicht de provincie niet echt tot het onnodig afschieten van dieren, maar zelfs als dat zo zou zijn, zouden wij daarin mee moeten gaan? In de commissie schilderde de heer Bond een angstbeeld van wat er zou gebeuren als de provincie niet de rosse stekelstaart zou uitroeien. Deze eendjes die de laatste jaren een kwijnende populatie zijn, zouden zich snel vermenigvuldigen en de nieuwe ganzen worden. De gedeputeerde voorzag dat miljoenen rosse stekelstaarten zich vanuit Noord-Holland zouden verspreiden over heel Nederland, Vlaanderen en Frankrijk om in Spanje nakomelingen te krijgen met de zeldzame en beschermde witkopeend. Deze kruising tussen witkopeenden en rosse stekelstaarten ziet eruit als rosse stekelstaart en dus zouden we de witkopeend niet meer herkennen en dat was volgens de gedeputeerde verlies van biodiversiteit. Dat niet alleen, de Europese Commissie zou boetes gaan uitdelen omdat Noord-Holland zich niet aan de wet hield om alle vreemde eendjes uit te roeien. De kans dat dit scenario uit zal komen, is ongeveer net zo groot als dat na het herlezen van het proces Joseph K. niet wordt vermoord. Wij zijn gekozen volksvertegenwoordigers. Het is onze taak om te zorgen dat de menselijke maat behouden blijft, dat mensen niet vermorzeld worden tussen regels van bestuurders, maar ook om te voorkomen dat dieren vermorzeld worden door regels van Brussel. Ik herinner de fracties PvdA en D66 aan hun verzet tegen de exotenparagraaf in het Natuurakkoord en het aangenomen amendement dat deze partijen hebben ingediend tegen de verantwoordelijkheid voor het bestrijden van exoten. Wij PS van Noord-Holland, wilden dit niet. De PvdD wil dit nog steeds niet. Daarom de motie:

175

180

Motie 04/040219 Vreemd aan de orde van de dag

Leve de rosse stekelstaart

185

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019

Constateernde dat:

- 190
- *Het college van GS op 4-7-2018 een besluit hebben doen uitgaan tot bestrijding van de rosse stekelstaart in de provincie Noord-Holland;*
 - *De Europese verordening (artikel 18) ruimte laat om niet te bestrijden;*
 - *De populatie rosse stekelstaarten in Nederland sinds 2010 niet meer lijkt te groeien.*

Overwegende dat:

- 195
- *De rosse stekelstaart in Noord-Holland geen enkele schade aanricht zoals landbouwschade of schade aan natuur en eigendom;*
 - *Niet is aangetoond dat de Nederlandse stekelstaarten elders enige vorm van schade aanrichten.*

200 *Van mening dat:*

Het enkele feit dat een dier op een lijst staat onvoldoende reden is om het dier dood te maken.

Dragen het college van GS op:

Het besluit om alle rosse stekelstaarten dood te schieten, in te trekken

205

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

210 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. De stemming over de moties Vreemd aan de orde van de dag vindt plaats aan het einde van de vergadering. Wil iemand over de agenda het woord? Dat is niet het geval. Dan is de gewijzigde agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Actualiteiten

215

De **VOORZITTER**: De fractie PvdA heeft een verzoek tot het houden van een actualiteit inzake Schiphol ingediend conform artikel 48 RvO. Ik geef mevrouw Jellema de gelegenheid de actualiteit aan de orde te stellen.

220

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, afgelopen woensdag 30 januari is de heer Alders, voorzitter van de ORS, onverrichterzake uit het overleg gekomen zonder voorstel over al dan niet groei van Schiphol of stagnatie van de groei. Ik citeer uit een interview op vrijdag 1 februari jl. op Radio 1 met de heer Alders: "Alle partijen hechten zo aan het eigen standpunt dat daaruit geen gezamenlijk gedragen standpunt te destilleren is." Alders zegt in dit interview ook dat in het licht van een hele andere bestuurlijke tijdgeest dan zoveel jaren geleden, Schiphol inmiddels zo'n nationaal probleem is geworden dat betrokkenen in de ORS en rondom Schiphol zich afvragen waarom zij dat alleen zouden moeten oplossen. Wij maken ons zorgen over hoe het verder zal gaan met de ontwikkelingen rondom Schiphol en hoe het provinciale handelingsperspectief hierin zal zijn. Daarom hebben wij drie vragen geformuleerd. Hoe beoordeelt het college de situatie die nu ontstaan is binnen het dossier Schiphol? Hoe nu verder met de ontwikkelingen zoals die nu

225

230

voorliggen? Hoe of in welke vorm ziet het college de toekomst van een overlegorgaan over Schiphol? Vanuit GS zouden wij graag een reactie op onze vragen tegemoetzien.

De **VOORZITTER**: De heer Haijen houdt vandaag zijn maidenspeech.

235

De heer **HAIJEN** (SP): Voorzitter, dank aan de collega's van de PvdA voor het aanvragen van de actualiteit, want ook wij zijn reuzebenieuwd hoe nu verder en welke positie de provincie gaat innemen. De uitspraken van de heer Alders deden bij ons ook de wenkbrauwen fronsen, het advies dat Schiphol gerust verder kan groeien en dan met name de argumentatie dat Schiphol verder kan groeien omdat zij gebruik maakt van zogenaamde stillere en schonere vliegtuigen. Ik zou de heer Alders willen uitnodigen om eens bij mij van Uitgeest door Castricum naar de polder te fietsen en dan te ervaren hoe stil en hoe schoon en vooral hoe stil deze vliegtuigen tegenwoordig zijn of eens naar Amsterdam te gaan en dan bij de Slotterplas te gaan luisteren hoe stil die vliegtuigen zijn die nu boven de Slotterplas keren. Dan kan ik verzekeren dat ook de heer Alders horendol wordt van het geluid dat de vliegtuigen nog steeds maken. Zoals al eerder bepleit, er zijn veel betere alternatieven dan stillere en schonere vliegtuigen, namelijk de trein. Wij zouden de middellange afstandsvluchten tot 750 km in Europa perfect kunnen vervangen door betere treinfaciliteiten aan te bieden, dus er zijn veel betere alternatieven dan de groei die de heer Alders voorstelt. Maar dat is niet het punt dat ik vandaag wil maken, dat is de papieren werkelijkheid van Schiphol. Allereerst is er de papieren werkelijkheid van de overlast die wordt ervaren door de inwoners van Noord-Holland. Er is al veel over gezegd. Een aantal maanden geleden zijn de GGD belevingsonderzoeken geanalyseerd en volop in de belangstelling gekomen en wat blijkt? De geluidsoverlast die ervaren wordt van Schiphol, is vele malen groter dan dat Schiphol wil doen geloven in al haar theoretische modellen. Dat is genoegzaam bekend. Maar er is nog iets en dat heeft te maken met de controle en handhaving van het aantal vluchten van Schiphol en daarover wil ik een vraag stellen. De gedeputeerde heeft al gezegd, ja, het kan niet zomaar zijn dat Schiphol blijft groeien. Eerst zal Schiphol zich aan de bestaande afspraken moeten houden en zullen wij inderdaad de afspraken moeten controleren en handhaven. Onlangs is duidelijk geworden dat er mensen zijn die wonen buiten de zogenaamde klaagzone. Er is een geluidscontourenzone en de mensen die hier wonen en overlast ervaren van Schiphol mogen klagen, maar er zijn ook mensen bijvoorbeeld in het centrum van Amsterdam of in Heiloo en in delen van Amstelveen die ervaren wel degelijk overlast, maar die mogen niet klagen omdat zij zogenaamd buiten de geluidszone wonen. Nu is duidelijk geworden dat mensen buiten de geluidszone niet mogen klagen en ook geen handhavingsverzoek mogen indienen bij de Inspectie. Is er rekenschap van gegeven tijdens de overleggen van de Omgevingsraad dat in Noord-Holland heel veel mensen wonen die wel degelijk overlast ervaren maar die niet mogen klagen en waar niet op gehandhaafd wordt als ze wel een klacht indienen? Ik weet niet of de gedeputeerde iets mag zeggen of dat die overleggen van de Omgevingsraad geheim zijn of niet. Mocht hij er niets over kunnen toelichten, dan zou ik hem graag als boodschap willen meegeven dat de papieren werkelijkheid van Schiphol een heleboel overlast in de provincie uitsluit en dat het moeilijk is om daarop te handhaven, omdat die mensen niet meegeteld worden.

270

De **VOORZITTER**: Proficiat met uw maidenspeech.

275 De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. Het onderwerp is zeker relevant, maar nu het overleg in de
Omgevingsraad er kennelijk niet uit is gekomen, is het aan Den Haag. Wij vinden wel dat de
provincie een belangrijke rol heeft om voor de belangen van onze bewoners op te komen en in
het gesprek betrokken moet blijven en ook onze bewoners erbij moet betrekken. Het gaat om
een goede balans tussen welzijn, welvaart en duurzaamheid. In het najaar zijn wij goed
280 geïnformeerd door de directeur van Schiphol over zijn plannen en hebben wij een goed gesprek
gehad met de gedeputeerde over de inbreng van GS en daar hebben wij allemaal mee ingestemd,
maar wij hebben nog steeds geen inzicht in de precieze uitkomsten van de MER. Onze piketpalen
over de groei van Schiphol zijn duidelijk. Handhaven van de afspraken tot 2021, geen extra
vluchten erbij en daarna alleen groei als het vliegen werkelijk schoner en stiller wordt. De
285 luchtvaart moet vergroenen en elektrische en schonere motoren zijn nodig. De vraag is, willen wij
meer of minder nachtvluchten? Nou, volgens ons is in ieder geval de limiet de 29.000. Verder
willen wij een snelle ontwikkeling van Lelystad voor vakantievluchten, zodat de capaciteit rond
Schiphol optimaal gebruikt kan worden voor de ontwikkeling van de regio. Wij hebben in het
verleden meerdere vragen gesteld en vinden dat de provincie zich actief met Schiphol moet
290 bemoeien en in gesprek moet blijven met de bewoners en goed voor hun belangen en met name
op het gebied van geluid en luchtkwaliteit moet opkomen. Waar mogelijk, moeten de locaties
voor wonen benut worden, maar het is aan de gemeenten om die afweging te maken in overleg
met de bewoners. Het is een belang om wonen en werken bij elkaar te brengen. Wij willen dat alle
partijen zich inzetten voor de trein op de middellange afstand. Schiphol moet samen met
295 Hoofddorp en de Zuidas tot een hub worden met excellent openbaar vervoer. De provincie kan
daarbij helpen, met name in samenwerking met gemeenten en Schiphol en de andere partijen. In
het kader van de Omgevingsvisie zou er een regionale uitwerking moeten komen voor het
gebied, zoals wij dat eerder in 2011 hebben gedaan. Ik verbaas mij erover dat wij die nog steeds
niet gemaakt hebben. Zijn GS voornemens om dat weer op te pakken? Eerder hebben wij hier een
300 motie gehad over het onderzoek gehad van Schiphol in Zee, dat was ook vanmorgen in de krant
weer aan de orde. Dat is echter de lange termijn, goed dat ernaar gekeken wordt maar in alle
gevallen moet de provincie kijken naar de belangen van onze inwoners.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Wij betreuren de situatie die is ontstaan in de
305 Omgevingsraad Schiphol. Het lijkt erop dat omwonenden zich te weinig gehoord voelen en dat
was ook te lezen in de krant toen wij lazen dat de heer Alders wellicht een conceptadvies al had
uitgebracht aan de minister, waarin hij adviseerde om met 10.000 vluchten tot 2023 te groeien.
Een dag later stond in de krant dat hij toch maar geen advies ging uitbrengen, omdat de
omwonenden het daar in ieder geval niet mee eens waren. Wij zijn tegen de groei van Schiphol en
310 pleiten in plaats daarvan voor krimp, voor de omwonenden en voor het klimaat. Het is dus
terecht dat de PvdA de impasse die in de ORS is ontstaan, onder de aandacht brengt. Wij willen
de PvdA oproepen om een stap verder te gaan en een concrete uitspraak te doen. Daarvoor een
motie.

315 **Motie 05/040219**

Geen groei van Schiphol tot 2023

Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 5 februari 2019

320 *Constaterende dat:*

- *Hans Alders namens de Omgevingsraad Schiphol heeft aangegeven dat er geen advies over de groei van Schiphol zal worden uitgebracht aan de regering omdat er geen overeenstemming kan worden bereikt tussen de deelnemers aan de Omgevingsraad;*
- *De PvdA een actualiteit heeft ingediend over het mislukken van het overleg binnen de*
- 325 *ORS;*
- *De omwonenden geen extra vluchten willen tot ieder geval 2023.*

Overwegende dat:

330 *Op 12 oktober 2017 een motie is aangenomen met als dictum "In de Omgevingsvisie de wens van de inwoners van Noord-Holland ten aanzien van de groei van Schiphol te respecteren."*

Gehoord de discussie, spreken als hun mening uit:

Dat er geen extra vluchten op Schiphol mogen worden toegestaan tot in ieder geval 2023

335 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

340 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter, ons standpunt is genoegzaam bekend in PS. Bij de behandeling van de Omgevingsvisie hebben wij vier amendementen ingediend waarvan er een is aangenomen en de andere pleiten allemaal waar net ook voor is gepleit, namelijk geen uitbreiding van Schiphol. Er is te veel geluidsoverlast, dat hebben de bewoners ook in de Bewonersraad laten merken. Er is nog de kwestie van fijnstof, het klimaat, de vraag is zelfs of er in 2023 het

345 argument van bijdrage aan de klimaatvervuiling, de opwarming van de aarde, enige beweging heeft plaatsgevonden die ons toestaat om dan wel te pleiten voor een beperkte groei voor Schiphol. Onze vermoedens zijn dat het dan nog niet zo ver zal zijn, dus ons standpunt is nog steeds hetzelfde. Ik ben heel benieuwd naar de beantwoording door de gedeputeerde. Op de derde vraag wil ik straks graag terugkomen.

350

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Wij zijn trots op Schiphol maar de overlast moet wel minder. De lijn die wij nastreven is dat Schiphol niet zonder meer mag groeien, maar dat er eerst gewerkt moet worden aan hinderbeperking. Het gaat om de mensen achter de cijfers. Als de hinderbeperking is gerealiseerd, kunnen er weer afspraken gemaakt worden over groei. Er is nog

355 tijd om daaraan te werken, want de huidige afspraken van maximaal 500.000 vluchten geldt tot eind 2020. Wij betreuren het dat de Alderstafel niet heeft geleid tot afspraken. Onze hoop is dat de minister zal inzetten op hinderbeperking en het nemen van een Luchthavenverkeersbesluit en dat zij daarna afspraken gaat maken over de groei. Kan de gedeputeerde er bij de minister op aandringen om het zo te regelen? Wij zijn trots op Schiphol maar de overlast moet wel minder.

360

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Als de afgelopen dagen een ding duidelijk is geworden, dan is het dat groei van Schiphol niet meer vanzelfsprekend is. De omwonenden hebben dit duidelijk laten horen en als gevolg daarvan heeft de Omgevingsraad geen advies kunnen uitbrengen. Schiphol is van groot belang voor de provincie, het zorgt voor werkgelegenheid, maar ook voor
 365 geluidsoverlast, fijnstof en CO₂-uitstoot. Wat ons betreft komt er een plan om in 2050 de CO₂-uitstoot van de luchtvaart terug te brengen naar nul in 2050, want dat hebben wij met elkaar afgesproken. Zo kunnen wij bedrijven stimuleren om echt aan innovatieve oplossingen te werken. Zolang de uitstoot niet daalt, is groei niet aan de orde. Hoe gaat de gedeputeerde ervoor zorgen dat ten eerste de stem van de omwonenden meegenomen blijft worden in de toekomstige
 370 besluitvorming? En twee, hoe hij ervoor gaat zorgen dat onze provinciale doelstellingen om geluidsoverlast en CO₂-uitstoot terug te brengen, ook meegenomen wordt nu de ORS geen advies heeft uitgebracht.

375

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Om met het laatste te beginnen, hoe wordt de stem van de omwonenden meegenomen? De omwonenden zitten gewoon aan tafel en op heel veel punten hebben omwonenden en bestuurders zich kunnen vinden. Ik wil even iets rechtzetten, mijnheer Haijen, want de heer Alders heeft geen advies gegeven, hij heeft een verslag van bevindingen gedaan. Ook nadat er een aantal artikelen verschenen op maandag, was het duidelijk welk concept voorlag en dat concept heeft nooit geleid tot een advies, maar tot een verslag van
 380 bevindingen. Ik neem u even terug naar onze positie, van de BRS en GS. Rond de zomer zijn wij met een notitie gekomen. Het ABC'tje noemen wij dat en de A is van ongelooflijk belang en dat is dat wij de minister en de Kamer oproepen om 500.000 vast te leggen. Mensen die nu in de klaagzone zitten, kunnen nu ook geen recht halen en voor ons was van belang om rechtsbescherming te bieden aan onze inwoners. Ook omdat de sector – zoals gezegd door de
 385 heer Benschop en de heer Nijhuis – zich gewoon houdt aan de afspraken van 500.000 tot 2020. Daarom zetten zij de deur open om dat heel snel in een LVB vast te leggen. Het is ook niet gek dat de minister aan de heer Alders heeft gevraagd om dat advies voor 31 december 2018 uit te brengen, omdat zo'n LVB-procedure een aantal maanden duurt. Terug redenerend, als je rond januari een advies hebt, dan zou je dat in november 2019 kunnen vastleggen voor het
 390 gebruiksjaar 2020. Dan leg je het keurig vast. Dat standpunt hebben wij de afgelopen maanden consequent herhaald, omdat dat volgens ons rust en ruimte zou bieden om het goede gesprek met elkaar te voeren. Wij constateren dat dat nog steeds niet is gelukt. Ook in het verslag van bevindingen kunt u daar iets over lezen. Wat hebben wij nog meer gezegd? Dat is cruciaal want daarmee geef ik antwoord op een aantal vragen. Rond de zomer hebben wij gezegd dat de
 395 gelijkwaardigheid alleen op geluid verleden tijd is. Wij hadden toen de MER nog niet gezien, die is daarna gekomen, maar het vermoeden was ook op basis van de jarenlange discussie van de beleving van bewoners en hoe ziet de 50/50-regel eruit, die hebben wij in 2018 afgesproken, is dat het in de huidige tijdsgeest een beperkte scope is. Ik herinner mij de motie van de heer Kramer over de 50/50, ik heb gezegd, daar heeft u een punt, laten wij dat niet zo beperkt
 400 houden. Wij zullen met elkaar op zoek moeten gaan naar een nieuwe gelijkwaardigheid niet alleen op het geluid, maar met name op CO₂, duurzaamheid, ultrafijnstof, veiligheid, alle onderwerpen die onder b. worden genoemd. Wij zijn blij dat in het verslag van de heer Alders die

onderwerpen terugkomen, alle partijen aan tafel hebben gezegd, ja, die afspraak van 2008 elf
 jaar later gezien, die moeten wij herzien op dat punt. Ik was zelf heel erg blij dat meerdere
 405 partijen aan die tafel dat hebben gezegd. Ergens moet het zijn beslag krijgen in de
 Luchtvaartnota in 2023 en dat wij een agenda met elkaar maken de komende jaren om al die
 onderwerpen tot een nieuwe gelijkwaardigheid te brengen. Dat wordt een hele uitdaging omdat
 die onderwerpen qua grootte en ook qua tijd niet op een lijn zitten. Het ministerie is al gestart
 met banen op zee en daar worden wij ook bij betrokken, wij worden sowieso als twaalf provincies
 410 heel goed betrokken bij de Luchtvaartnota en de luchtruim herzieningstrajecten. Daar wordt van
 alles voor opgetuigd, maar ze lopen niet allemaal synchroon en qua grootte zijn ze niet allemaal
 even groot als wij het hebben over substitutie door de trein. Er moet wel een agenda komen want
 als die er niet komt, dan blijven wij in deze impasse zitten. GS betreuren het dat er afgelopen
 woensdag geen advies is gekomen, want de ORS is ook voor ons een groot goed. Wij zitten met
 415 bewoners en andere partijen aan tafel. Wat GS ook een groot goed vinden, is dat in de
 Luchtvaartwet de functie van ORS wettelijk verankerd is. Dat willen wij ook, al zitten wij nu in een
 impasse en is de heer Alders klaar, dat is de inzet van GS om dat te behouden in de
 Luchtvaartwet. Wat gaat er nu gebeuren? De vicevoorzitter van de ORS heeft een hele drukke
 agenda, in ieder geval tot 20 maart. Het is de bedoeling dat er straks een interim-voorzitter komt,
 420 een externe, die het jaar 2019 met ons samen gaat doorbrengen. Het klopt dat het CVA, het
 dagelijks bestuur van de ORS, op dit moment een hele lege agenda heeft. Het regioforum en de
 werkgroepen die eronder hangen, hebben nog wel een agenda met herziening van het luchtruim,
 de Luchtvaartnota en andere onderwerpen, die gaan gewoon door maar er moet snel een interim-
 voorzitter komen. Wij hebben afgesproken met elkaar dat er een extern onderzoek komt naar de
 425 governancestructuur, dat hebben wij vorig jaar al afgesproken en gehoopt dat nadat er een
 advies zou liggen, we daar dan in gezamenlijkheid op verder zouden kunnen gaan, maar alle
 partijen inclusief de minister, vinden dat er heel snel met een externe evaluatie aan de gang moet
 worden gegaan om later dit jaar met voorstellen te komen voor de nieuwe governance van de
 ORS. De vragen van de PvdA heb ik hiermee beantwoord, maar de tweede vraag haal ik er even
 430 uit. Ik heb de motie van de PvdD nog niet gezien. Die is al rondgedeeld? Die heb ik niet
 meegenomen. Als BRS hebben wij altijd gezegd, wij moeten alles in de juiste volgorde doen.
 Vanaf 2008 zijn er hele goede afspraken gemaakt tussen de omgeving, bestuurders en Schiphol,
 maar op een aantal punten moeten wij helaas concluderen dat die afspraken niet zijn
 nagekomen. Dat zit hem met name in de bescherming van de omgeving, de vierde baanregel,
 435 maar ook de afspraken over de nachtvluchten. U weet wat wij daarvan vinden. Als BRS hebben wij
 gezegd dat de sleutel van Schiphol voor de nabije toekomst meer bij de sector ligt dan bij de
 omgeving. Wij hebben altijd aan Schiphol gevraagd, zet nou op die twee onderwerpen in.
 Concrete stappen op de korte termijn, zodat wij niet achteraf moeten concluderen dat afspraken
 niet zijn nagekomen maar dat wij vooraf of tijdens de rit kunnen kijken of u nou echt bereid bent
 440 om die operatie op een hele andere manier in te richten. Wij hebben nog steeds de deur op een
 flinke kier staan, dus wat dat betreft past de motie van de PvdD hier niet bij. GS ontraden deze
 motie daarom vanuit dat oogpunt. Maar wel alles in de juiste volgorde. Ik hoorde een aantal van
 u daar iets over zeggen. Eerst rechtszekerheid en dan zekerheid in de operatie dat een vierde
 baan nu echt wordt gerespecteerd en dat ze stappen zetten om in de nacht in ieder geval in de
 445 eerste fase terug te gaan van 32.000 naar 29.000 vluchten. Als wij die volgorde afwegen,

is wat ons en de BRS betreft een gesprek mogelijk en de eerste afspraken voor de mensen die daarin geïnteresseerd zijn, zijn tussen BRS en de sector al gemaakt, want ondanks het feit dat het CVA een lege agenda heeft, is de uitdaging niet van tafel, die ligt er gewoon. Ik zie ook wat beweging in de Tweede Kamer die de minister oproept om met meer partijen aan tafel te gaan.

450 Daar zijn wij allemaal voor. Wij willen in gesprek blijven maar zoals mijn weblog heet: eerst zien en dan geloven, in die volgorde.

Tweede termijn

455 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Dank voor de heldere beantwoording. Wij kunnen ons vinden in de beantwoording van de vragen, daar zijn wij tevreden mee. Ik refereer aan hetzelfde interview waarmee ik begon, over de 50/50-regeling. Zelfs in het interview van afgelopen vrijdag kwam de heer Alders een beetje uit de kast zal ik maar zeggen, waarin hij zegt, als je vaststelt dat de beleving van de mensen in de omgeving is dat het alleen maar ononderbroken herrie en
460 lawaai is en dat je niet meer wekomt met een mathematische benadering van de 50/50 regel, dan denk ik dat GS en de heer Alders op dezelfde lijn zitten. Ik heb gehoord uit de omgeving dat er waardering is voor de opstelling van de BRS. Dat wil ik de gedeputeerde ook meegeven. Hij heeft in zijn beantwoording een ding gezegd over dat er eerst een agenda moet komen. Hoeveel doorzettingsmacht hebben wij als provincie om die agenda positief te beïnvloeden? De bal ligt
465 weer op de middenstip van het Binnenhof, maar wij willen graag als provincie de vinger aan de pols houden. Kunnen wij daar iets mee? Wij gaan in het licht van de beantwoording van de gedeputeerde niet mee met de motie van de PvdD.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter, de gedeputeerde meldt dat Schiphol zich niet aan de
470 afspraken houdt. Daarom was mijn vraag al, nemen GS zelf het initiatief om in overleg met partijen een regionale visie op te stellen als uitvoering van de Omgevingsvisie, met alle door u genoemde punten waar wij wel over gaan en waar wij mogelijk kunnen helpen om die agenda vorm te geven. Gaat u hiermee proactief aan de gang? De motie zullen wij niet steunen want wij willen eerst de afspraak tot 2021 handhaven.

475 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Wat ons betreft is de juiste volgorde dat wij eerst afwachten wat het nieuwe LVB gaat brengen en dat wij daarna kijken of er eventueel nog ruimte is voor groei. U zult niet verbaasd zijn over ons antwoord dat die er niet is, maar als wij het over de juiste volgordelijkheid hebben, dan lijkt mij dat een beter plan. Dat wij tot 2023 zoals ook de
480 omwonenden wensen, niet stiekem nog wat extra vluchten erin gaan fietsen zoals Schiphol beoogt. Dat is de juiste volgorde. Daarnaast roep ik in herinnering dat wij in 2017 een motie hebben aangenomen waarvan het dictum luidde dat wij de wens van de inwoners van Noord-Holland zouden respecteren als het gaat om de groei van Schiphol. Nu hebben wij het hier over de wens van de bewoners over de groei van Schiphol en is er een draai te bemerken bij de PvdA
485 die nu niet mee wil met deze motie. Dat verbaast mij enorm en ik ben heel benieuwd wat de kiezers van de PvdA daarvan vinden.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Uitstekend dat de gedeputeerde erkent dat Schiphol zich niet aan een aantal afspraken heeft gehouden en het pleidooi voor wettelijke verankering ook ten
490 behoefte van de rechtszekerheid onderschrijven wij uiteraard. U zegt, de ORS is wettelijk verankerd en daar wilt u niet vanaf. Dat is prima wat ons betreft. Maar u sprak over een nieuwe governancestructuur, maar wij zijn nog niet zover dat wij dat nodig vinden. Ik ben zeer benieuwd hoe u daarop komt. Mocht er worden nagedacht over een nieuwe structuur want denken staat nooit stil, dan houdt dat niet in dat wij achterover moeten leunen en genoeg moeten nemen
495 met een ORS met een aftredende voorzitter en eerst moeten wachten op een nieuwe interim-voorzitter en op de agenda. Bij de ORS is juist een democratiseringsslag gemaakt die wat ons betreft nog wel wat scherper kan. Het is evident dat daar op dit moment bewonersvertegenwoordigers in zitten en al loopt het even lastig, daar moet je niet voor uit de weg gaan. Je moet er gewoon voor zorgen dat die ORS gaat door functioneren. Bedenk een list. U
500 hebt ook gezegd en dat doet mij twijfelen over uw precieze inzet, het ligt nu meer bij de sector dan bij de omgeving. Dat roept bij mij ook het gevoel op dat u de ORS voorlopig even laat lopen en de sector met het ministerie ruimte wilt geven voor overleg. Daar heb ik niet zoveel vertrouwen in, zeker niet gezien hetgeen u over de sector heeft gezegd. U laat een kleine kier voor groei. Ik kan mij voorstellen dat u in uw achterhoofd heeft dat zodra de gelegenheid zich
505 voordoet, er misschien zou kunnen worden meegewerkt aan de groei van Schiphol, maar de context en de situatie waarin dat zou kunnen, waar ik naast een aantal andere Statenleden een aantal opmerkingen hebt gemaakt, gaat u niet verder op in. De kleine kier kan alleen maar ontstaan als in het belang van de bewoners aan een aantal voorwaarden is voldaan. Die zie ik nog niet dichterbij komen. Wij onderschrijven het betoog van de PvdD en de motie zullen wij heel
510 graag steunen.

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Dank voor het antwoord, maar wij willen graag een concreet antwoord op de vraag, wat gaat u concreet meegeven aan de minister? Is er overleg en op welke wijze? Wij zullen de motie niet steunen. Wij zijn van mening dat als de hinder beperkt is, er weer
515 gesproken kan worden over groei.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij danken voor de beantwoording. Ik heb nog niet gehoord hoe de discussie over de reductie van CO2 meegenomen gaat worden. Dat ergert mij enigszins, omdat ik het gevoel heb dat daar eigenlijk de kern ligt waarover wij moeten nadenken als het
520 over de toekomst van de luchtvaart in Nederland gaat. Wij overwegen daarom de motie te steunen.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Een paar doen weer hetzelfde als in eerste termijn. Net of de bewoners en bestuurders andere belangen hebben. Wij hebben allemaal een gezamenlijk belang
525 en dat is bescherming van onze inwoners. Iedereen die dat doet moet daarmee ophouden. Net alsof er twee kampen aan de ORS-tafel zitten, dat is helemaal niet zo. En deze motie, want ik ga hem heel scherp aanvliesen, is de papieren werkelijkheid, mevrouw Vermaas. Als wij afspraken met de sector kunnen maken in de operatie dat die bescherming er komt en dat de nachtvluchten terug moeten, dan is mij dat heel veel waard. Dat doe ik liever dan met moties te dreigen, want
530 dat is echt een papieren werkelijkheid en daar schieten wij in de huidige context niet veel mee

op. Wij hebben in 2008 hele goede afspraken met elkaar gemaakt, daar zaten allemaal dezelfde partijen aan tafel en wij moeten tijdens de wedstrijd constateren dat de afspraken niet worden nagekomen. Je ziet dat de omgeving geen instrumenten heeft om dat te corrigeren. Het enige wat ik op dit moment heb, is om het goede gesprek met de sector te voeren en als andere partijen
535 willen komen, dan zijn ze van harte welkom om in ieder geval met de sector het gesprek te gaan voeren dat zij ook zien en erkennen en als ik terugluister naar de heer Benschop, toen hij in mei zijn eerste speech als ceo hield, de sector moet het vertrouwen herwinnen van de omgeving en daar wil ik de sector aan houden.

540 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik denk dat wij er heel veel mee opschieten als wij deze motie aannemen, omdat wij dan in ieder geval een heel duidelijk signaal afgeven aan onze inwoners dat wij ze wel horen. U zegt terecht, wij staan aan dezelfde kant van de bewoners en dat doen wij als PS ook. Wij hebben in 2017 al gezegd dat wij aan die kant staan en dat wij de wens van de inwoners respecteren. Laten wij dat nu nog een keer doen in de vorm van een motie.

545 Gedeputeerde **TEKIN**: Ik probeer uit te leggen dat die heel weinig waard is als de sector gewoon verder gaat met wat zij aan het doen is.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik denk dat de inwoners heel erg veel waarde hechten aan deze
550 uitspraak van PS. Daarnaast wil ik oproepen tot beantwoording van de vraag van de heer Klein over de CO₂-uitstoot want dat is iets waar wij nu aan voorbijgaan. Bent u het met mij eens dat er tot 2023 zeker als het gaat om klimaat, ook tot 2023 absoluut geen ruimte is om te gaan groeien?

555 Gedeputeerde **TEKIN**: Weet u waar de bewoners iets aan hebben? Dat ze rustpauzes krijgen als ze overdag in de tuin zitten. Daar hebben de bewoners iets aan. Dat ze in de nacht wat minder overvliegende vliegtuigen hebben en niet een motie die heel erg onze werkelijkheid in dit huis is. Ik probeer dat goede gesprek te voeren maar daar moet u mij wel de ruimte voor geven. Als u mij die ruimte niet geeft, dan kan ik heel weinig doen voor mijn inwoners. Laat ik daar klip en klaar
560 helder over zijn. CO₂, duurzaamheid, ik heb het al genoemd, mijnheer Klein. Wij hebben een grote agenda met elkaar en natuurlijk ligt niet alles op ons bordje, maar wij zijn wel gesprekspartner van de minister en dat willen wij ook blijven. Daarom begon ik te zeggen dat de BRS heel erg blij is dat alle partijen inclusief het ministerie, alle punten die wij onder b. hebben genoemd, men die erkent en dat is een lastige agenda, ook in de tijd en grootte van alle
565 verschillende onderwerpen. Wat mij betreft, moet hier iets uitkomen waar u, mijnheer Struben, om vraagt. In de Omgevingsvisie hebben wij opgeschreven hoe wij tegen Schiphol aankijken, op de inhoud maar ook qua RO-aspecten, dat is het uitgangspunt, maar als wij kijken naar de middellange en lange termijnagenda naar 2023, dan is het die agenda.

570 Mevrouw **PELS** (GL): Voorzitter, ik wil vragen of de gedeputeerde de uitspraak over de papieren werkelijkheid van onze moties misschien terug wil nemen, want wij zitten hier met elkaar politiek te bedrijven. Wij nemen hier de besluiten en het kan niet zo zijn dat als wij ergens co-creatie bedrijven, het zo is dat wij als PS als papieren werkelijkheid worden benoemd.

575 Gedeputeerde **TEKIN**: U wilt van mij altijd transparant horen wat ik van een motie vind. U draagt
mij op om iets te gaan doen en wat ik daarmee kan doen. Ik leg u heel transparant en eerlijk uit
dat dit averechts gaat werken voor de bescherming van onze inwoners op dit moment. Op dit
moment hebben wij nodig dat wij het gesprek blijven voeren met elkaar, juist om die twee
punten, de hinderbeperking en de nacht, dat wij het gesprek daarover voeren en ik denk dat dit
580 daar heel weinig aan bijdraagt.

Mevrouw **PELS** (GL): Volgens mij vroeg ik niet meer dan of hij dat misschien even wilde
corrigeren, of inderdaad beklemtonen dat hij absoluut PS niet als een papieren werkelijkheid ziet.

585 Gedeputeerde **TEKIN**: Het gaat om de motie, niet om PS. Ik moet deze motie duiden en die
duiding geef ik op dit moment, in de fase waarin wij zitten na woensdag, vind ik dit op dit
moment geen verstandige motie. Wat gaan wij de minister meegeven? Wat mij betreft in die
volgorde, eerst de 500.000 vastleggen, dat is heel belangrijk ook voor de rechtsbescherming van
onze bewoners maar ook in gesprek blijven met de sector en de minister over de agenda die al
590 ingewikkeld genoeg is. Wat de minister gaat doen, weet ik niet, ik heb nog geen overleg gevoerd,
dat is nog heel erg vers, maar wij als GS en BRS zijn bereid om het gesprek te blijven voeren met
elkaar. Eerst het LVB, dat is het meest urgente op dit moment.

De **VOORZITTER**: Wij gaan stemmen over M5. Wenst iemand hoofdelijke stemming of
595 stemverklaring?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Stemverklaring. Wij steunen het voorstel van de gedeputeerde om het
bestuurlijk overleg te blijven voortzetten en te blijven hameren op hinderbeperking en beperking
van CO2-uitstoot, maar wij denken dat deze motie hier niets aan afdoet want het is een uitspraak
600 van PS en u zit daar als gedeputeerde en u kunt dat overleg prima voortzetten met deze motie als
steun in de rug.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik sluit mij hierbij aan. De gedeputeerde kan gewoon doorgaan met
zijn werkzaamheden ondanks dat PS hierover een uitspraak doen, dat doet er niets aan af.
605

De heer **DE KAM** (CDA): Ik onthoud mij van stemming omdat Schiphol mijn werkgever is.

De **VOORZITTER**: Wie is tegen de motie? Dat zijn de fracties PvdA, D66, PVV, CDA, VVD, ONH. De
motie is verworpen.
610

3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Er zijn geen geheime stukken ter bekrachtiging binnengekomen.

615 3.b. Lijst geheimhouding PS

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Wenst iemand over deze lijst geheime stukken het woord? Dat is niet het geval, dan stel ik u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

620

4. Vaststelling notulen van de openbare vergaderingen van 7 en 14 januari 2019

De **VOORZITTER**: Voor de openbare notulen van 7 januari 2019 zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand het woord? Dat is niet het geval. De notulen van 7 januari zijn
ongewijzigd vastgesteld. Voor de notulen van 14 januari 2019 zijn net voor de vergadering een
aantal opmerkingen van de heer Kramer (GL) binnengekomen. Deze zullen wij verwerken en de
notulen ter goedkeuring voorleggen op de volgende vergadering op 4 maart 2019.

625

5. Vaststellen Strategische Statenagenda

630

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

635

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening van de brieven conform het voorstel van het presidium besloten.

640

7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: De griffie heeft geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst moties het woord? Dat is niet het geval. Dan stel ik u voor de lijst vast te stellen. Dat is bij deze geschied.

645

8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 12 Ongestoorde Logistieke Verbinding (OLV) Greenport Aalsmeer

**8b. Statenvoordracht 09 Eerste actualisering Provinciaal Meerjarenprogramma
Infrastructuur (PMI) (wordt een bespreekstuk onder agendapunt 11.a)**

650

**8c. Statenvoordracht 13 Wijziging Reglement voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
2017**

**8d. Statenvoordracht 14 Benoeming voorzitter Commissie Regionaal Overleg Luchthaven
Texel**

655

De **VOORZITTER**: Agendapunt 8.b. is van hamerstuk tot bespreekstuk aangemerkt en wordt besproken onder agendapunt 11.a. Wil er nog iemand een stemverklaring afleggen? Zo niet, dan zijn de besluiten onder 8.a., 8.c. en 8.d. aangenomen.

9. Statenvoordracht 17 Initiatiefvoorstel GL, PvdD, SP, PvdA, D66 en VVD Regenbooginitiatief 2.0

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Iedereen moet zich veilig en vrij kunnen voelen dus ook LHBTQI+'ers. Dat zijn een heleboel verschillende categorieën bij elkaar maar in ieder geval vallen daaronder lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders, intersekse personen en queer, maar ook alle andere mensen die zich qua seksualiteit of gender op een andere manier identificeren dan de meerderheid. Dat geldt voor iedereen, of je nou in Noord-Holland werkt of woont. Daar zou Noord-Holland werk van moeten maken, onder andere door onze ambtenaren een roze werkgroep te geven om er zo voor te zorgen dat onze eigen organisatie meer bewustzijn en aandacht realiseert voor roze beleid, maar ook voor onze bewoners – als dat toevallig geen ambtenaren zijn – door ervoor te zorgen dat veel meer gemeenten roze beleid goed op de radar krijgen door jaarlijks een symposium en werkatelier te organiseren. Wij zijn heel blij dat er brede steun is toegezegd voor dat voorstel, zeker gelet op de toch wat terughoudende reactie van GS. Want GS menen dat er bij de gemeenten weinig behoefte is aan een provinciale bijeenkomst en ook in de eigen organisatie zou er eigenlijk geen behoefte zijn aan zo'n werkgroep. GL vraagt zich werkelijk af of dat kennelijk geconstateerde gebrek aan behoefte misschien niet meer zegt over de noodzaak van de werkgroep, want als wij ervan uitgaan dat onze provincie geen hindernissen opwerpt en werkelijk met haar ambtenaren een afspiegeling is van de samenleving, dan zouden onder onze ongeveer duizend ambtenaren er zo'n 70 tot 100 moeten zijn die zich ergens in het spectrum van de regenboog herkennen. Hebben GS die 100 echt op de radar en zijn die allemaal dik tevreden? Als dat zo is en de werkgroep komt niet van de grond, dan zijn wij dik tevreden, maar als dat niet zo is en de werkgroep komt niet van de grond, dan dient de provincie haar licht op te steken bij het COC of een andere belangenorganisatie, omdat er echt nog een wereld te winnen is als het gaat om bewustwording. Ook of misschien wel juist als je niet bij de doelgroep behoort. Dan de behoefte van de gemeenten, hierover verschillen de meningen duidelijk. Twee maanden geleden was er een werkatelier waarbij een aantal Statenleden aanwezig was, waaronder ikzelf. Ik begrijp dat GS uit die bijeenkomst hebben gehaald dat er weinig behoefte is aan nieuwe bijeenkomsten maar ik had juist de indruk dat die behoefte er wel is. Uiteindelijk hebben de indieners ervoor gekozen om het initiatief ongewijzigd aan PS voor te leggen, met de kanttekening erbij dat als werkelijk blijkt dat dit beleid niet meer nodig is, dat symposia niet bezocht zullen worden, dat de werkgroep doodgebloed is of echt niet van de grond komt, wij dat moeten heroverwegen, maar laten wij niet op voorhand denken dat het niet nodig is en er daarom niet eens aan beginnen, want het bevorderen van de emancipatie van LHBTQI+ gaat echt niet alleen over het laten horen van een tegengeluid als ergens uitsluiting wordt gepredikt. Het gaat net zo goed over het blootleggen en terugdringen van allerlei min of meer subtiele structuren die een deel van onze samenleving uitsluiten of wegdrukken. Er zijn roze bejaarden die in het bejaardentehuis terug de kast in gaan. Wij hebben onder LHBT-55plussers dubbel zo vaak arbeidsongeschiktheid en in het voortgezet onderwijs nemen LHBT-jongeren 4,5 keer zo vaak zelfmoord in overweging. Dat zijn cijfers die wij niet moeten accepteren en het is maar een greep uit de onderwerpen waar wij aan kunnen denken bij de problemen en terreinen waarop verbetering mogelijk is. Op bijna al die terreinen kan de overheid in meer of mindere mate invloed uitoefenen. Er is dus echt nog een

wereld te winnen. Hoewel de meesten van ons echt wel van goede wil zijn, zijn velen van ons best onwetend als het gaat over de positie van minderheden in de samenleving. Ik ben dan ook heel blij dat in weerwil van die reactie niet alleen de drie initiële indieners maar nog drie partijen hebben aangesloten. Ik neem aan dat de drie coalitiepartijen GS een extra duwtje in de richting geven, zodat wij meer doen dan het hijsen van een vlag. Wij gaan echt aan de slag.

De heer **HAIJEN** (SP): Voorzitter. Het is goed om vast te stellen dat het regenboogvoorstel sinds de laatste bespreking in de commissie nu ook gesteund wordt door een regenboogcoalitie van SP tot VVD. De actualiteit rond de Nashville-verklaring leert ons dat de emancipatie van homoseksuelen en andere minderheden nog niet voltooid is en dat op het terrein van acceptatie nog een wereld te winnen valt. De SP is blij met de positieve en constructieve houding van GS voor het voorstel. Wel willen wij opmerken dat wij een lichte twijfel proefden bij GS of het organiseren van activiteiten en bijeenkomsten wel binnen de kerntaken valt. Wij vinden dat die twijfel er niet zou mogen zijn. Het als overheid uitdragen en aanjagen van emancipatie en acceptatie van deze groep LHBTQI+’ers moet toch echt boven elke twijfel en kerntaak verheven zijn.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Als PS hebben wij de verantwoordelijkheid om op te komen voor alle inwoners van Noord-Holland met het geven van gelijke kansen, rechten en veiligheid. Dat moet op verschillende manieren en zo nodig, specifiek voor doelgroepen. Zo komt de PvdD op voor de dieren in Noord-Holland die onder erbarmelijke omstandigheden leven en gevaar lopen. Ook staan wij al jaren en zullen dat ook de komende jaren doen, stil bij 100 jaar vrouwenkiesrecht. De mensen uit de LHBTQI-gemeenschap worden nog te vaak geconfronteerd met gebrek aan sociale acceptatie en alles wat daaruit voortvloeit. Dat vergt specifieke aandacht om tot een echt inclusieve samenleving te komen. Daar moet actief aan worden gewerkt en de provincie heeft daar een prominente verantwoordelijkheid. Niet alleen hebben wij het overzicht over de hele provincie, maar wij staan ook relatief dicht bij de mensen. Dit initiatiefvoorstel dat breed gedragen wordt binnen PS, dank daarvoor, geeft een concrete actieve invulling aan de rol die wij als regenboogprovincie hebben. Wij zijn trots dat wij dit vandaag met meerdere partijen bespreken en wij rekenen erop dat de provincie serieus aan de slag gaat met dit voorstel.

De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter. Waarschijnlijk is het de laatste keer dat ik in deze rol het woord voer in PS, maar het is mij een meervoudig genoegen omdat het gaat om een interessant voorstel om diversiteit te bevorderen. Ook een genoegen omdat dit voorstel mij terugbrengt naar de motie die vanaf hier ingediend is, om de provinciale regenboogvlag te gaan voeren. Mevrouw Kocken zei net, het is symbolisch, maar ik vind het een goed begin om duidelijk te maken dat wij voor inclusiviteit staan. Na de Nashville-verklaring blijkt de vlag goed dienst te kunnen doen als symbool tegen de bewegingen die intolerant zijn ten opzichte van mensen die onder de noemer LHBTQI+ vallen. Het zou fout zijn om te denken dat als het om inclusiviteit gaat, het alleen een issue is in relatie tot orthodoxe bewegingen. Mevrouw Kocken gaf net een aantal voorbeelden die te denken geven en die maken dat dit een issue is waar wij voor moeten staan. Het is dus lovenswaardig dat GL, SP en PvdD het op zich genomen hebben om dit te agenderen om te zien of er buiten hetgeen wat er gebeurt en wat er aan bestaande regeling is, om centrumgemeenten

745 meer te laten werken aan inclusiviteit, of er ruimte is om binnen de provinciale organisatie en
eventueel voor andere gemeenten toch wat extra's te doen. De dialoog die plaatsgevonden heeft
met GS, heeft geresulteerd in een aangepast voorstel dat wij mede indienen. Dit – en dat is van
belang – nadat op twee zorgpunten die wij deelden met de PvdA, naar tevredenheid is gereageerd
door de initiatiefnemers. Dat heeft vooral te maken met maatschappelijke vraag en aanbod.

750 Recapitulerend, er is bottom-up voldoende behoefte om vanuit de voorgestelde werkgroep de
inclusiviteit te bevorderen binnen de provinciale organisatie. GS hebben een belangrijke
toezegging gedaan met volle energie weer een poging te doen om de werkgroep gestalte te
geven. Met een wat bredere invulling op het gebied van inclusiviteit kan dat volgens ons nog een
755 grotere kans van slagen geven. Wij menen dat de kans van slagen toeneemt door een krachtig
signaal door de steun van deze actie door PS en wij zien de resultaten met belangstelling
tegemoet. Wij willen niet negatief denken maar als het niet lukt, dan kan zo'n poging met een
rapportage afgesloten worden, maar nogmaals, wij gaan ervan uit dat we met veel positieve
energie kunnen zorgen dat dit daadwerkelijk gaat landen binnen onze organisatie. Het tweede
760 punt, de pragmatische instelling van onze partij die niet samenvalt met praktisch zoals vaak
gedacht wordt maar teruggaat op het pragmatisme van de Amerikaanse filosoof Charles Peers,
maakt dat wij graag zien dat de aanpak werkt met het oogmerk zo nodig aanpassingen te doen.
Dat geldt ook voor de bijeenkomsten die gepland worden op grond van dit voorstel met kleinere
gemeenten. Op voorhand lijken die voor ons van grote waarde, maar mocht blijken dat de
belangstelling gering is of sterk afneemt, dan moeten wij ons kunnen bezinnen en zien of er iets
765 anders is wat beter werkt. Ik meen ook gehoord te hebben dat mevrouw Kocken het hiermee eens
is. Wij menen dat het van belang is om vol te gaan voor de bijeenkomsten, dat wij daar niet
terughoudend moeten zijn, maar natuurlijk wel moeten kijken naar de werking. In mijn eerste
algemene beschouwingen en nu in mijn laatste bij het laatste optreden kwamen twee
inspiratiebronnen bij elkaar. De betekenis die personen zelf geven aan een situatie, dat het van
770 belang is om niet over en voor de mensen te beslissen, maar met hen en de filosofische behoefte
aan pragmatisme, dat wil zeggen een open manier van werken die gebaseerd is op onderzoek dat
het werkt om maatschappelijke behoeften te signaleren. Tot slot en dat is mijn grootste
genoegen van dit meervoudige genoegen, is dat ik het gevoel heb dat dit een onderwerp is dat
Statenbrede steun gaat krijgen.

775

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Vier jaar geleden stelde ik mij kandidaat voor PS
omdat ik een provincie wilde die inclusief was en waar geen discriminatie en uitsluiting is. Daar
sluit dit initiatiefvoorstel mooi bij aan. Mijn voorganger refereerde net al aan de interpretatie en
het belang dat zaken bottom-up gedragen moeten worden en wij staan voor een inclusieve
780 provincie waar voor iedereen een plek moet zijn, ongeacht van wie je houdt of in welk lichaam je
zit. Daarom zijn wij mede-indiener van het initiatief. Toch nog een puntje hoewel ik denk dat GS
dit al meenemen. Wij hebben een paar maanden geleden een initiatiefvoorstel ingediend over
inclusief werkgeverschap voor de provincie als voorbeeldrol als werkgever. Daarin wordt vanuit
de HR elk jaar een training gegeven over 'biased' zijn en hoe zorg je ervoor dat je inclusief bent
785 in je uiting bij solliciteren. Ik sprak laatst een voorzitter van een transgenderorganisatie en er is
veel werkeloosheid onder transgenders. Ik wil graag meegeven dat ook in de training dit roze
punt wordt meegenomen.

Mevrouw **LAGERVELD** (VVD): Voorzitter. Tijdens de commissiebehandeling ging het met name om twee punten, de roze werkgroep en de bijeenkomst voor gemeenten. Tijdens de commissiebehandeling hebben GS al aangegeven dat er nogmaals een poging zal worden ondernomen om een roze werkgroep in te stellen. Wij moeten het zelf wel willen en het moet geen verplichting worden, maar goed dat er nog een poging wordt ondernomen. In de commissie is nog gesproken over een evaluatie ten aanzien van de bijeenkomsten voor gemeenten. Laten wij het in ieder geval proberen, maar als er nou geen of nauwelijks belangstelling is van gemeenten, dan moeten bijeenkomsten gecancelled worden. Het is mooi om daar pragmatisch mee om te gaan.

Mevrouw **VAN ANDEL** (CDA): Voorzitter, het is duidelijk dat de doelstelling van dit initiatiefvoorstel – waarvoor uiteraard dank aan de eerste indiener GL – breed gedragen wordt. Ik denk nog steeds dat de indieners en GS elkaar met het aangepaste voorstel en de reactie hierop moeten kunnen vinden. Het gaat om positieve aandacht voor dit onderwerp. Ik moet eerlijk zeggen dat ik zelf best een beetje dubbel ben over voorstellen als deze. Het zou niet nodig hoeven zijn op de werkvloer speciale aandacht te besteden aan seksuele geaardheid. Hier de spotlight op richten, heeft ook iets stigmatiserends, dat het iets heel bijzonders of afwijkends is, terwijl bijvoorbeeld homoseksualiteit voor mij en in mijn directe omgeving, werk, kerk, privé, volkomen geaccepteerd is. Werkgevers hebben ook niets met je seksualiteit te maken. Tegelijkertijd word ik wel warm van alle tegenreacties op de Nashville-verklaring en is het mooi en toch helaas kennelijk nog nodig, om inclusiviteit te vieren en er aandacht voor te hebben. Als er behoefte aan is om dit ook bij de provinciale organisatie als voorbeeld voor andere organisaties proactief te doen, dan steunt het CDA dit uiteraard. Wij steunen GS om hier een praktische invulling aan te geven en daarbij hoeven GS zich voor wat betreft hun rol ten opzichte van gemeenten niet strikt aan de taken uit het rapport Lodders te houden. Deze provincie verdient kleur op haar wangen, roze, regenboogkleur, een gezonde kleur.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Het is vaak wel makkelijk als je niet te veel afwijkt van de rest, als je bent zoals de meeste anderen, als je mening overeenkomt met wat de meeste mensen vinden. Maar zo is de werkelijkheid niet. Ieder mens is uniek en er is een grote diversiteit aan mensen, mensen met een ander uiterlijk, andere meningen, gedragingen en overtuigingen. Een van de grootste opdrachten die we hebben als samenleving, is om in al deze diversiteit met elkaar samen te leven. Dat samenleven in diversiteit blijkt niet altijd makkelijk te zijn. Zo schreef publicist en cultureel psycholoog Keyvan Shahbazi naar aanleiding van de presentatie van het regeerakkoord in een artikel in de Volkskrant over hoe het is om een "gewone, normale Nederlander" te zijn. Hij schreef: "Ik heb in het verleden wel iets erg doms gedaan waar ik heel veel spijt van heb. Ik heb mijn gewone, normale Nederlandse kinderen een niet gewone, normale Nederlandse roepnaam gegeven. Buiten hun schuld dragen ze ook al mijn achternaam. Mijn vaderhart breekt elke keer weer als ik zie dat ze daardoor anders worden benaderd door de gewone, normale Nederlanders." Samenleven in diversiteit blijkt ook niet makkelijk in het hoger onderwijs. De jaarlijkse Nationale Studenten Enquête liet zien dat studenten met een beperking (uiteenlopend van dyslexie en ADHD tot een chronische ziekte en een fysieke beperking zoals

doofheid) zich vaak verloren voelen op de hogescholen en universiteiten. Samenleven in diversiteit blijkt ook niet makkelijk als het gaat om het onderwerp seksuele identiteit. Begin januari sprak een groep mensen zich in de Nashville-verklaring uit tegen mensen met een seksuele identiteit die afwijkt van de meerderheid. De opstellers vinden het moeilijk om die

835 diversiteit te accepteren en dat heeft veel mensen pijn gedaan. Maar we merkten ook dat er veel mensen zijn die moeite hebben om diversiteit en overtuigingen te accepteren, om meningen te horen die je zelf verwerpelijk vindt. Wij zoeken het goede samenleven. De overheid heeft daarin een duidelijke rol. Wij vinden het daarom goed dat de provincie die rol op zich wil nemen door actief uit te dragen dat iedereen in Noord-Holland kan en mag zijn wie men is. Zoals mevrouw

840 Kocken al aangaf, de cijfers over zelfmoordgevoelens onder jongeren in de LHBTQI-groep zijn schrikbarend. Wij vragen of het college bij de uitvoering van dit voorstel de diversiteit in al haar verscheidenheid mee kan nemen. Ook vragen we het college om de ruimte te nemen om te zoeken naar de vormen die het beste passen bij deze doelen. Wij willen ons inzetten voor een politiek die minderheden beschermt om in persoonlijke vrijheid en persoonlijke

845 verantwoordelijkheid te kunnen leven. Wij staan voor een inclusieve provincie, waarin we als Noord-Hollanders in diversiteit naast elkaar leven, waar ruimte is voor iedereen en we met respect met elkaars meningen omgaan. Tenslotte, de titel van dit voorstel is “Regenboogprovincie”. Zoals u weet komt de regenboog oorspronkelijk als symbool uit de Bijbel. In het verhaal van Noah is de regenboog het symbool van de trouw die God belooft aan mensen.

850 En weet u wat de Bijbel zegt? “Dit is een belofte aan jullie, maar ook aan de mensen die na jullie leven. Aan alle dieren op aarde, aan de wilde en de tamme dieren, aan de vogels en aan alle dieren die uit de boot gekomen zijn.” Is dat niet inclusief? Met al deze overwegingen in het achterhoofd zullen wij het initiatiefvoorstel steunen.

855 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Het is toch bijzonder dat er heden ten dage nog steeds dingen gebeuren zoals de Nashville-verklaring. Dan kun je wel zeggen, het is een mening van een groep mensen, dat is het ook, maar dan moet men niet verbaasd zijn als daar een sterk tegengeluid wordt gecreëerd. Daar ben ik blij mee en ik ben ook blij met het voorstel dat hier ligt. Ik denk dat het ook zonder de Nashville-verklaring wel zou zijn ingediend, omdat wij nog

860 steeds niet zo ver zijn in onze samenleving dat je klakkeloos voor je geaardheid kunt uitkomen. Ik denk dat het voorstel hier een belangrijke bijdrage aan gaat leveren om ook in dit huis te zorgen voor de groep, wij zorgen voor een veilige omgeving waarin eenieder of je nou lesbi of homo, wit of zwart bent, maakt niet uit. Wij voeren een inclusief beleid en daar staan wij ook voor. Dit gaat hier meer accent aan geven, dus ik heb hier warme gevoelens bij. Waar ik wel

865 moeite mee heb is met het mechanisme wat hierin opgesloten zit, dat de politiek op de stoel van het management gaat zitten, die kanttekening wil ik hier toch wel maken. Ik wil u vragen om het initiatiefvoorstel om te zetten in concreet handelen waarbij ik het mechanisme en het respect voor het management intact laat. Ik stuur u dan binnen twee maanden een memo toe hoe wij dit effectief kunnen omzetten in beleid, waarbij wij het mechanisme wel intact houden en proberen

870 te voorkomen dat in de dubbele boodschap in de inleiding van mevrouw Kocken, enerzijds laat de mensen zijn die ze zijn, maar tegelijkertijd dat wij als werkgever ervoor moeten zorgen dat wij ze allemaal in beeld hebben, die dubbele boodschap hoort er eigenlijk niet in. Iedereen in deze organisatie moet zich veilig voelen, ongeacht geloof, afkomst, geaardheid of politieke

overtuiging. Dan zijn wij inclusief werkgever. Resumerend, wij gaan hiermee aan de slag. Ik zorg
875 dat wij in de geest van het voorstel een memo opstellen over het omzetten naar concreet
handelen en deze over twee maanden aan u voorleggen om te zien of dit de lijn is die u voor
ogen heeft, waarbij wij het mechanisme over de gescheiden werelden tussen politiek en
management intact laten.

880 *Tweede termijn*

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter, ik denk dat er vooral gereageerd moet worden op in hoeverre
wij respect hebben voor het management en willen wij dat iedereen op de radar is. Uiteraard
geven wij mee zoals wij vinden dat het zou moeten zijn en heeft het management de ruimte om
885 het uit te voeren op een manier waar zij zich goed bij voelen. Ik kan mij bijna niet voorstellen dat
hier geen weg voor te vinden is. Ik heb geen enkele behoefte aan een databank met de honderd
mensen, want als er tien, twintig of dertig tussen zitten die zoals door het CDA naar voren werd
gebracht, daar heeft een werkgever niets mee te maken en die het gewoon niet willen vertellen,
prima. Er is helemaal niemand hier die dat anders ziet, ik in ieder geval niet, maar het moet wel
890 zo zijn dat mensen die dat wel willen delen en daar wel graag ruimte voor willen krijgen, de
vrijheid moeten voelen om dat te vertellen en om die ruimte te nemen. Dit is een onderwerp dat
voor veel mensen ingewikkeld ligt. De meeste mensen zijn van goede wil maar als je tot een
meerderheid behoort, zie je niet altijd hoe een minderheid zich moet verhouden tot de
meerderheid waar je zelf toe behoort. Ik vind dat dit een onderwerp is waarmee wij aan de slag
895 moeten gaan. Als het zo is dat er op geen enkele manier iemand ergens behoefte aan heeft, dan
willen wij natuurlijk niet dat wij lege symposia organiseren, dat wij een werkgroep laten
vergaderen waar niemand in zit, dat slaat helemaal nergens op en dat is absoluut niet de
bedoeling. Laten wij eerst een goede aanloop nemen omdat er naar mijn stellige overtuiging
tussen die laten wij zeggen honderd ambtenaren vast wel een paar mensen met goede ideeën
900 zitten en dat kan op allerlei vlak zijn. Laten wij dat benutten en ruimte geven.

De heer **DE GROOT** (D66): Voorzitter. Ik denk dat hetgeen de heer Loggen en mevrouw Kocken
zeggen, dicht genoeg bij elkaar ligt om te komen tot een werkbare situatie. Ik zie dat memo
graag tegemoet en dan is het aan de volgende Staten om daar verder op door te gaan. Ik stel
905 voor om op deze weg door te gaan met een oproep om de mening van PS hierbij mee te nemen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik denk dat mevrouw Kocken en wij elkaar zo dicht naderen,
dat wij er via de lijn van mijn werkbare voorstel goed uit kunnen komen en dat u binnen twee
maanden iets heeft waarop u kunt reageren wat in de geest is van uw voorstel.

910

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Stemverklaringen?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Wij hebben ook al tegen het roze stembusakkoord
gestemd, dat was landelijk, ook andere partijen in dit huis hebben er toen tegen gestemd. Wij
915 zullen derhalve ook niet voor dit initiatief stemmen. Wij vinden het zonde dat de grootste

achterliggende oorzaak van homohaat en geweld tegen homo's totaal niet genoemd wordt en dat is de islam.

De **VOORZITTER**: Wie is tegen het initiatiefvoorstel? Dat is de fractie PVV, waarmee het
920 initiatiefvoorstel is aangenomen. Ik feliciteer de indieners met dit prachtige initiatiefvoorstel.

10. Statenvoordracht 15 Onderzoeksrapport Provinciale Rekenkamers 'Energie in transitie'

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Het rapport van de provinciale rekenkamers is een
925 vergelijkend onderzoek naar de inzet van de provincies voor de energietransitie. Uit het rapport
maar vooral ook uit de reacties, blijkt de kracht van de rekenkamers. Ze wijzen op
verbeterpunten en doen voorstellen voor verbetering. Nog voordat wij over dit rapport spreken,
reageert het IPO al met voorstellen voor hoe de aanbevelingen kunnen worden overgenomen en
welke rol zij oppakken, bijvoorbeeld om de vergelijkbaarheid tussen provincies te optimaliseren.
930 Daarmee bewijzen de rekenkamers direct al hun bijdrage aan verbetering van ons bestuur. Ik wil
de rekenkamers hartelijk danken voor dit mooie staaltje onderzoek. Het is ons gezegd, ook
tijdens de commissievergadering, het rapport mag niet gelezen worden als een ranking van de
provincies, maar toch las ik het stiekem als een wedstrijdje. Hoe doet Noord-Holland het in
vergelijking met andere provincies? Soms is het appels met peren vergelijken en niet elke
935 provincie heeft dezelfde uitdagingen en kansen, maar op een aantal punten ligt Noord-Holland er
lekker bij in de ranking. Ik noem bijvoorbeeld onze opgave voor het realiseren van wind op land.
Alleen Groningen en Noord-Holland hebben de afgesproken doelstellingen in IPO-verband op dit
moment gehaald. Ook zit er 95 miljoen euro in onze duurzaamheidsfondsen. Daarmee staan wij
hoog in het rijtje. Oké, Overijssel steekt er ver bovenuit met 200 miljoen euro, maar wij staan
940 mooi op een derde plek en omdat wij dat ook graag op de agenda zetten, geothermie. Met de
hoeveelheid energie opgewekt met aardwarmte staan wij na Zuid-Holland – niet de minste op dit
gebied – op de tweede plaats. Wij zijn dus best lekker bezig in de provincie, maar zijn er geen
verbeteringen en is het goed genoeg? Natuurlijk, wij hebben ook de ambitie om nog verdere
stappen te zetten in de energietransitie. Wij denken natuurlijk aan het verhogen van het
945 opwekken van de hoeveelheid duurzame energie in onze provincie en wij willen meer pilots voor
het opwekken van aardwarmte middels geothermie en D66 wil de grondstoffenrotonde in het
havengebied van Amsterdam verder concretiseren, zoals omschreven in de
ontwikkelingsstrategie voor het NZKG. Tot slot mag de aanbeveling aan PS nog wel wat scherper.
Het is belangrijk dat de nieuwe Staten ook deze aanbeveling als opdracht aan zichzelf zien. Het
950 CDA zal hiervoor mede namens D66 en andere partijen een amendement indienen. Ik heb er
vertrouwen in dat wij de aanbevelingen van de rekenkamers gaan concretiseren in de regionale
energiestrategieën. Wij kijken uit naar verdere betrokkenheid hierbij.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter, dank voor het rapport. De afgelopen vier jaar zijn wij
955 in de provincie druk bezig geweest om de kaders neer te leggen en ik denk dat dit onderzoek
laat zien dat wij goed op weg zijn. Een aantal partijen geloven dat wij helemaal niets moeten
doen aan de energietransitie en er zijn een aantal partijen die met angst en beven de
energietransitie op zich af zien komen. Wij vinden het heel belangrijk dat wij zeker in de

volgende stappen dit eerlijk gaan verdelen, denk aan een CO2-heffing. Als wij kijken naar wat er
960 nu voor ons ligt, dan mag het iets concreter en dat zal de heer De Kam in zijn bijdrage straks
verder toelichten.

De heer **HAIJEN** (SP): Voorzitter. Voor ons ligt het rapport waarin de verschillende rekenkamers
een dappere poging hebben gedaan de energietransitie op provinciaal niveau door te lichten en
965 te vergelijken. Omdat GS de aanbevelingen van het rapport zo goed als volledig overnemen, heb
ik slechts een specifieke opmerking over het rapport en sluit ik af – ik kon de verleiding niet
weerstaan – met drie politieke opmerkingen over het klimaatbeleid. Een van de provinciale
instrumenten dat in het rapport genoemd wordt om mee te sturen, is het zogenaamde
energiefonds. Als wij naar de energiefondsen in Noord-Holland kijken, dan vallen twee dingen op.
970 Wij besteden er 95 miljoen euro aan en de energiefondsen zijn bovenal gericht op het
bedrijfsleven. Wij hebben het MKB Innovatiefonds Topsectoren, Innovatiefonds Noord-Holland en
het Participatiefonds Duurzame Economie en ook deze is gericht op het bedrijfsleven. Als wij als
provincie straks bij de regionale energiestrategieën echt invulling gaan geven aan het
klimaatakkoord, dan is het zaak om ook fondsen op te richten die zich op bewoners richten om
975 collectieve oplossingen voor bewoners mogelijk te maken. Of het nu het collectief aansluiten van
een wijk op een groen gasnet is omdat een warmtenet geen ideale oplossing is of dat het een
fonds is dat het mogelijk maakt voor huiseigenaren om warmtepompen aan te schaffen. Er zullen
ook vanuit de provincie fondsen opgericht moeten worden voor bewoners, zodat wij de lasten
van de overgang naar een duurzame wereld collectief kunnen dragen. Tot slot mijn drie politieke
980 bespiegelingen in het kader van het klimaatakkoord. Als de actualiteit van de grafietregens in de
IJmond ons iets leert als politiek, dan is het wel dat het bedrijfsleven zich moeizaam tot niet laat
reguleren door boetes en dwangsommen. Het is te idioot voor woorden dat de ene overheid een
straf op kan leggen die vervolgens door een andere overheidsinstantie – in dit geval de
Belastingdienst – weer ongedaan gemaakt kan worden. Het is te hopen dat de staatssecretaris
985 van Financiën zijn naam eer aan doet en hier ‘Snel’ een einde aan maakt. Als de vervuiler moet
gaan betalen, dan is het zaak om niet met een boetesysteem te gaan werken maar daadwerkelijk
belasting te heffen op CO2 en andere uitstoot. Een andere actualiteit is de biomassacentrale in
Diemen. Deze actualiteit leert ons dat energie en de infrastructuur van energie
basisvoorzieningen zijn die in publieke handen horen te zijn, want dat de biomassacentrale in
990 Diemen niet de meest duurzame oplossing is, is bij iedereen genoegzaam bekend, zowel bij het
Rijk, provincie als bij de gemeente Diemen. Maar wij hebben het ons als politiek wel onnodig
ingewikkeld gemaakt door al onze zeggenschap over Nuon in de vorm van aandelen te verkopen
toentertijd. Nu kunnen wij slechts als politiek via de achterdeur, namelijk via een convenant, gaan
regelen dat de biomassacentrale op tijd weer overschakelt op echt duurzame alternatieven.
995 Wanneer wij mede-eigenaar van Nuon waren gebleven als overheid en dat geldt niet alleen voor
Noord-Holland maar ook voor andere overheden, dan hadden wij veel gemakkelijker aan de
voorkant van het proces afspraken kunnen maken over een echt duurzame transitie. Dan tot slot.
Wij moeten als overheid ook durven investeren in schone technieken, want waarom investeren wij
als overheid wel in de bouw van een nieuwe reactor in Petten waarvan wij weten dat deze het
1000 nodige afval gaat produceren, maar steken wij geen overheidssubsidie in schone technieken van

ASML waarvan wij weten dat deze bij de productie van diagnostische isotopen aanzienlijk minder afval gaan produceren.

1005 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Bij interruptie, ik voel mij heel erg uitgenodigd om het debat aan te gaan, maar u bent nu al een tijdje bezig met onderwerpen die niet gaan over het Randstedelijke rekenkamerrapport. Ik wil u vragen dat punt af te ronden en dit debat met elkaar te voeren als wij het de volgende keer over het klimaatakkoord hebben.

1010 De heer **HAIJEN** (SP): Voorzitter. Mevrouw Klaassen heeft gelijk, maar ik gaf het al aan, ik kon de verleiding niet weerstaan om toch enkele politieke opmerkingen te maken. Het is ook zo dat in de vorige commissie is gezegd, kunnen wij het rekenkamerrapport niet meer concretiseren? Ik maak het volgens mij heel concreet. Ik pak de actualiteit erbij en aan de hand hiervan geef ik een paar aanbevelingen waarvan wij voorstellen om die mee te nemen bij de energietransitie.

1015 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Als u dan op deze manier het debat wilt aangaan, dan moet u met concrete voorstellen komen, zodat wij als meerderheid in dit huis kunnen bepalen of wij daar iets in zien.

1020 De heer **HAIJEN** (SP): Voorzitter. Ik vervolg mijn betoog maar ik kom tot een afronding. Wanneer wij het bedrijfsleven daadwerkelijk gaan belasten, de zeggenschap over energie niet zomaar uit handen geven maar in publieke handen houden en wij daadwerkelijk gaan investeren in schone technieken, dan ziet de SP de energietransitie met vertrouwen tegemoet.

1025 De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Voorzitter. Het mag duidelijk zijn, de PVV ziet geen heil in de energietransitie. De energietransitie is gebaseerd op het klimaatakkoord dat als doel heeft de CO₂-uitstoot in 2030 met maar liefst 49% te reduceren. CO₂ zou namelijk verantwoordelijk zijn voor de opwarming van de aarde. Maar is CO₂ wel de klimaatknop waaraan gedraaid kan worden en waar heel veel belastinggeld aan verspild moet worden om de uitstoot te verminderen? Zo stelt emeritus hoogleraar natuurkunde Kees de Lange dat ons klimaat al 4,5 miljard jaar varieert
1030 en grote variaties vertoont door invloeden van allerlei factoren. Daarom is het onmogelijk het klimaat stil te zetten op een gewenste stand. En ook al zou er een causaal verband zijn tussen CO₂ en temperatuur, dan zou zelfs een enorme reductie van 49% CO₂ nauwelijks invloed hebben op de temperatuur. Zo stelt Rob van Dorland van het KNMI dat er maar 0,0007 graden minder opwarming is bij 49% reductie en zelfs Urgenda, de geliefkoosde klimaatclub in dit huis, stelt dat
1035 bij een CO₂-reductie van 25% er maar 0,00045 graden minder opwarming is. Dr. Pieter Boot van het Planbureau voor de Leefomgeving stelt dan ook zeer terecht dat het voor de klimaatverandering helemaal niets uitmaakt wat Nederland wel of niet doet. Ook constateert het PBL dat maar liefst 900.000 huishoudens op termijn de energierekening niet meer kunnen betalen. In het manifest Nieuw Klimaatalarm dat eind 2018 door een groep van 24 onafhankelijke
1040 professoren, ingenieurs en andere experts is geschreven, staat dat de doelstellingen van de voorgestelde Klimaatwet onhaalbaar zijn en dat de handhaving ervan grote sociaaleconomische problemen gaat geven. De ambities van het kabinet Rutte om voor 2050 6 miljoen huizen aardgasvrij te maken, is dan ook zeer onverstandig en gaat de samenleving vele miljarden

kosten. Zeer onverstandig aangezien ons aardgasnetwerk zich al vele jaren bewezen heeft als een
1045 stabiele energievoorziening. Bovendien neemt het gebruik van aardgas wereldwijd toe. Zo
hebben de regeringsleiders van Frankrijk, Spanje en Portugal in 2018 overeenstemming bereikt
over nieuwe investeringen in hun netwerk van aardgasleidingen.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter, ik vind het toch wel fijn dat u even de inhoud aangrijpt,
1050 dat doet u niet zo vaak. Wat is uw visie op het feit dat wij van het aardgas af moeten, wetende dat
het aardgas over 17 jaar op is in Nederland? Hoe moeten de huizen dan verwarmd worden?

De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Met aardgas, dat wij exporteren net zoals andere landen dat
exporteren. Ik wil nog even reageren op uw ietwat vileine opmerking dat wij in de discussie nooit
1055 inhoudelijk iets zeggen, u kunt de notulen erop naslaan van de afgelopen vier jaar over wat wij
tijdens EEB hebben verteld over deze bespottelijke energietransitie.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik kan alleen de PVV er niet op betrappen dat u ook iets van het
Randstedelijke rekenkamerrapport op dit moment gebruikt voor uw betoog.

1060 De heer **KAPTHEIJNS** (PVV): Gelukkig ga ik over mijn eigen woorden. Aardgas is ook goedkoop,
gemakkelijk te transporteren en veilig in gebruik. Dan wil Rutte met behulp van ons college
Nederland aardgasvrij maken, wat honderden miljarden euro's gaat kosten. Het Economisch
Instituut voor de Bouw heeft namelijk berekend dat het aardgasvrij maken van de totale
1065 Nederlandse woningvoorraad, bijna 8 miljoen woningen, maar liefst 235 miljard euro gaat
kosten. En als specifiek naar een huurhuis wordt gekeken is volgens de Vereniging van
Woningcorporaties Aedes maar liefst 108 miljard euro nodig om de 2,1 miljoen huurhuizen in
Nederland aardgasvrij te maken, dat is bijna 52.000 euro per huurhuis. Al deze miljarden kunnen
veel beter besteed worden aan de zorg, veiligheid en verlaging van de lasten voor burgers.
1070 Tevens gaan wij aardgasvrij meer stroom gebruiken waardoor de kosten op onze energierekening
voor het transport van elektriciteit flink zullen stijgen door de energietransitie. Het zogeheten
capaciteitstarief stijgt van 150 naar zo'n 300 euro per jaar per aansluiting en moet Nederland de
komende jaren miljarden investeren in het elektriciteitsnetwerk, aangezien dat niet is voorbereid
op deze transitie en dan heb ik het nog niet over de peperdure energierekening die alle
1075 Nederlanders volgend jaar van het kabinet Rutte krijgen door stijgende tarieven en fors hogere
belastingen. Gemiddeld gaat een gezin maar liefst 360 euro meer betalen. Wij vinden het
inderdaad onacceptabel dat de energie onbetaalbaar wordt en wij vinden het ook onacceptabel
dat men werkelijk de overtuiging heeft dat wij vanuit hier, het op mondiale schaal kleine Noord-
Holland het klimaat kunnen redden. Deze grootheidswaanzin dekt de lading niet.

1080 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik kan mij helemaal aansluiten bij het verhaal van de PVV.
Ik denk dat de energietransitie onbetaalbaar wordt. Er is al gesproken over de kosten van
huurhuizen en dan heb ik het nog niet eens over de woningen van eigenaren waarvan al door veel
mensen is gezegd dat een warmtepomp bij oudere huizen niet eens gaat werken, omdat je deze
1085 woningen die niet goed geïsoleerd zijn, daar niet warm mee kunt krijgen. Daarnaast zijn mensen
vanaf 1 januari veel meer energiebelasting gaan betalen en dan heb ik het over huurders die niet

eens invloed hebben op het feit of ze verduurzaming in hun woning krijgen of niet. maar zij betalen vanaf 1 januari wel 40 of 45 euro per maand meer, hetgeen schandalig is.

1090 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Wat vindt u van het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer?

1095 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik vind het fijn dat mijn voorganger expliciet heeft aangegeven waarom het onhaalbaar is. Ik heb al tijdens de commissievergadering gezegd dat ik geen chocola kan maken van alles wat er in het rapport staat. Ik heb het rapport drie keer gelezen en ik kan er geen concrete ambities uithalen. Dus om terug te komen op wat u vraagt, ik vind het veel te kort dag om daar nu over te besluiten, laten wij wachten tot de doorrekeningen komen van de Tweede Kamer en kom dan met dat rapport terug in de provincie.

1100 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Ik begrijp uit uw woorden dat u het rapport niet helemaal kon begrijpen, denk ik.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Nee, kon ik niet goed begrijpen, het was mij niet concreet genoeg, absoluut niet.

1105 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Wat vindt u dan van het amendement dat het CDA zo meteen gaat indienen, over hoe het concreter kan?

1110 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Het lijkt me een fantastisch plan. Als u dat vindt, dan is dat prima, maar het lijkt mij beter wanneer de Tweede Kamer eerst de doorrekeningen doet waaruit blijkt dat het onhaalbaar en onbetaalbaar wordt en kom er dan mee terug naar de nieuwe PS en dan gaan die besluiten over wat ze met de aanbevelingen doen.

1115 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Aan de ene kant zegt u, het wordt allemaal onbetaalbaar want u heeft een vooruitziende blik dat niemand het kan gaan betalen, maar aan de andere kant zegt u ook, laten wij eerst in de Tweede Kamer en niet hier de verantwoordelijkheid nemen voor de burgers. Hoe staat u daarin?

1120 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik heb u net al gezegd, ik heb geen glazen bol maar ik vermoed zo dat het volledig onbetaalbaar wordt al die plannen, maar als de doorrekeningen op tafel liggen en inderdaad blijkt dat het onhaalbaar wordt, kom daar dan mee terug en dan kunnen GS dat voorleggen aan de Statenleden die kunnen kijken hoe zij dat allemaal gaan uitvoeren.

1125 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Dank aan de rekenkamers voor dit nuttige rapport, dat ons er onder meer aan herinnert dat de provincie Noord-Holland streeft naar 'een goede mix van duurzame energie.' Maar wat is dat, een goede mix van duurzame energie? Is energie waarvoor op grote schaal bomen gekapt en verbrand moeten worden, duurzaam te noemen? Nederland mag zich sinds 2019 al een van de vijf grootste houtpelletimporteurs ter wereld noemen met de verwachting dat houtgebruik voor bijstook verder explodeert naar 2,5 miljard kilo in 2023. En daar komen nog eens 8 miljard kilo aan maatregelen in het Klimaatakkoord bovenop. Samen

- 1130 jaarlijks meer dan 10 miljard kilo hout. En dat in ons kleine Nederland alleen, los van de
biomassa agenda's van de rest van de wereld. De goedbedoelde inzet is ongetwijfeld om alleen
duurzaam gekapt hout te gebruiken, maar bij de huidige bijstookniveau's, dus voor de
aanstaande explosie, bestaat al grote twijfel omtrent duurzaamheidsgaranties. Milieuorganisaties
waarschuwen nu al voor ontbossing, voor grote druk op oerbossen, voor verlies van
1135 biodiversiteit, verslechtering van de bodemkwaliteit en toenemende druk op de voedselproductie.
Met de exploderende vraag vanuit Nederland en tal van andere landen kan een kind bedenken
dat de druk op bossen en grondgebruik simpelweg te groot wordt. Het verbranden van hout voor
energie is bovendien niet klimaatneutraal. Op korte termijn neemt de hoeveelheid CO2 in de
atmosfeer er zelfs door toe. Jonge herplante bomen nemen nou een keer minder CO2 op dan
1140 grote volgroeide exemplaren. Het zal dan ook niemand verbazen dat ook het Planbureau voor de
Leefomgeving waarschuwt om niet in te zetten op biomassa als quick fix om onze CO2-doelen te
halen. Gelukkig herinnert het rapport van de rekenkamers ons eraan dat de provincie Noord-
Holland al het mooie principe 'food before fuel' hanteert. Wij zouden hier graag het principe,
'forest before fuel' van willen maken. Een harde garantie dat de Noord-Hollandse transitie naar
1145 duurzame energie niet leidt tot een verder toenemend risico op ontbossing, verlies van
biodiversiteit, verslechtering van bodemkwaliteit of verder toenemende druk op grondgebruik
elders in de wereld. Daartoe dienen wij de volgende motie in:

Motie 06/04-20-19

- 1150 Forest before fuel

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019

Constaterende dat:

- 1155 - *Nederland met een bijstook van 1,45 miljard kilo in 2019 een van 's werelds grootste
importeurs van houtpellets is met de verwachting dat het gebruik voor bijstook stijgt
naar 2,5 miljard kilo in 2023 en maatregelen in het klimaatakkoord kunnen leiden tot
een groei van nog eens 8 miljard kilo;*
- *De huidige bijstook al leidt tot ontbossing, verlies van biodiversiteit, verslechtering
1160 van bodemkwaliteit en druk op voedselproductie;*
- *Het Planbureau voor de Leefomgeving zich in haar analyse van het klimaatakkoord zeer
kritisch uitlaat over de grote rol van biomassa en de mogelijkheid om het op grote schaal
duurzaam te verkrijgen.*

1165 *Van mening dat:*

- *Het hoogst onverantwoord is op grote schaal biomassa uit andere landen te importeren;*
- *Een harde garantie nodig is dat de Noord-Hollandse transitie naar duurzame energie niet
leidt tot ontbossing, verlies van biodiversiteit of verslechtering van bodemkwaliteit.*

1170 *Gehoord de discussie, dragen het college van GS op:*

- *'Forest before fuel' op te nemen als algemeen uitgangspunt van provinciaal beleid;*

- *Alleen gecertificeerde duurzame uit Nederland afkomstige biomassa mag worden gestookt in Noord-Hollandse biomassacentrales;*
- *Indien een biomassacentrale een dergelijke garantie niet kan leveren, geen provinciale vergunning of anderszins ondersteuning te verlenen*

1175

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

- 1180 De transitie naar groene energie moet natuurlijk helemaal niet gaan over het kappen en verbranden van bossen, maar over hoe we werkelijk schone en onuitputtelijke energiebronnen kunnen aanspreken. Bronnen waarvan iedereen kan profiteren, niet alleen een paar grote bedrijven die tientallen miljarden winst maken. Het concept van sociale windmolens dat Urgenda afgelopen week met urgentie op de agenda zette, geeft hele gemeenschappen de mogelijkheid
- 1185 om te profiteren van duurzame energie. En dat raakt aan de kern van de energietransitie en de rol die wij als provincie moeten spelen. Wij kunnen de transitie niet alleen versnellen, maar ook bijdragen aan een eerlijker verdeling van de lusten en lasten. Daarom dienen wij een motie in met het volgende dictum:

- 1190 **Motie 07/04-02-19**
Windmolens op land

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019

- 1195 *Constaterende dat:*

- *Het huidige tempo van CO2-reductie te laag ligt om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen en de opwarming van de aarde 1,5 graad te beperken;*
- *Het huidige provinciale windmolenbeleid geen specifiek beleid heeft voor kleine of sociale windmolens;*
- *Burgerparticipatie leidt tot draagvlak voor de energietransitie.*

1200

Overwegende dat:

- *Sociale windmolens burgers en gemeenschappen de kans geven te delen in de voordelen van de energietransitie;*
- *Kleine turbines ondernemers de kans geven te delen in de voordelen van de energietransitie;*
- *Er sociale en economische kansen liggen voor sociale en kleine windmolens in de provincie;*
- *Meer windmolens leiden tot grotere en snellere CO2-reductie.*

1210

Gehoord de discussie dragen het college van GS op:

- *Een beleidsvoorstel op te stellen voor sociale windmolens;*
- *Een beleidsvoorstel op te stellen voor kleine windmolens*

1215 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie PvdD

De **VOORZITTER**: De moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

1220 De heer **WIESEHAHN** (VVD): Buitengewoon interessant betoog waarin u wederom een optie om de energietransitie met elkaar te vervolmaken, afschiet, namelijk biomassawinning om daarmee uiteindelijk duurzame energie te winnen. U heeft een maand geleden de optie kernenergie van tafel geveegd. Hoe denkt u in Godsnaam in Noord-Holland de energietransitie rond te maken als u alles wat enigszins kan bijdragen, van tafel veegt? Heel Noord-Holland vol zetten met
1225 windmolens? Dat is uw oplossing.

De heer **ZOON** (PvdD): Windmolens zijn daar inderdaad een groot onderdeel van. Verder zullen wij een stuk zuiniger met onze energie om moeten gaan. Zoals de VVD ook weet, is kernenergie geen optie, dat vinden wij niet, ook niet voor de nabije toekomst.

1230 De heer **WIESEHAHN** (VVD): Wat zegt de heer Zoon tegen alle medewerkers van Tata Steel die afhankelijk zijn van energiebronnen om het product te maken, duizenden mensen in IJmuiden en omstreken. Wat zegt u tegen die mensen over de toekomst en de werkgelegenheid?

1235 De heer **ZOON** (PvdD): Dat Tata Steel heel erg hard moet gaan werken aan verduurzaming.

De heer **WIESEHAHN** (VVD): En dat doen ze nu niet?

De heer **ZOON** (PvdD): Dat is de vraag als ze nog steeds zeggen dat ze enorme hoeveelheden
1240 kolen nodig hebben, hoewel er ook andere alternatieven zijn die ze zelf aangeven en dat ze daaraan werken voor de toekomst, dan zullen ze harder moeten gaan werken dan ze nu doen.

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Ik kan alleen maar concluderen dat u in een ideale wereld leeft en dat de werkelijkheid van Noord-Holland u eigenlijk niets of weinig interesseert. Dat stelt mij heel
1245 erg teleur.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik worstel een beetje met de timing van de laatste motie, want hoewel ik een groot voorstander ben van sociale en kleine windmolens op sommige plekken, vraag ik mij af waarom u het rapport aangrijpt om dit nu in te dienen. Is het niet beter om hier in breder
1250 verband een plan voor te maken?

De heer **ZOON** (PvdD): Ik denk inderdaad dat wij hier nog heel vaak over zullen gaan spreken en ik zie ook niet in dat met deze motie heel Noord-Holland direct vol zal staan met kleine en sociale windmolens, maar het is wel een goede aanzet om namens PS een goede transitie te
1255 geven aan de volgende Staten. Dat is de reden waarom wij hem nu indienen.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Mag ik u vragen te overwegen om de motie niet in stemming te brengen, want elke uitspraak is een uitspraak en ik zou liever eerst het debat in de commissie aangaan dan dat wij hier nu een uitspraak doen met elkaar.

1260

De heer **ZOON** (PvdD): Ik zal het in overweging nemen.

1265

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Voorzitter. Natuurlijk eerst dank aan de rekenkamers voor het werk dat zij voor alle provincies hebben gedaan. Het biedt goede aanknopingspunten om te kijken hoe wij tot op heden hebben gepresteerd en om te kijken hoe wij met elkaar verder gaan in de tijd die komen gaat. In de commissievergadering hebben wij daarover uitgebreid met elkaar van gedachten gewisseld. Het was een interessante woordenwisseling, maar ik denk dat de interessantste bijdrage kwam van de vertegenwoordiger van de rekenkamer, de heer Van Meekel. In zijn reactie op de eerste termijn van de commissie was de heer Van Meekel namelijk glashelder over de rol die deze Staten zichzelf bij het halen van de doelen in de energietransitie moeten aanmeten. Hij gaf ons mee dat wij als PS niet alléén bepalen hoe de doelen te halen, zeker niet in het proces van de energietransitie. Hij zei dat de tijd van de plangeleide economie – luistert u mee, mijnheer Den Uyl – voorbij is. Hij zei het, echt waar. Het gaat om het vinden van de juiste balans tussen sturen en samenwerken. Samenwerken met afdoende ruimte voor partners zoals woningbouwcorporaties, bedrijven, gemeenten en NGO's, kortom, ook volgens de heer Van Meekel is er in Noord-Holland bij de aanpak van de energietransitie geen plek voor 'klimaatdrammers'. Samen moeten wij deze klus gaan klaren, van links tot rechts in deze Staten en met alle relevante partijen in het veld. Nu de aanbevelingen van de rekenkamer goeddeels zijn overgenomen door GS, rest ons hier de vraag of wij als PS de aanbevelingen aan onszelf, aan GS en aan onze opvolgers kunnen omarmen.

1270

1275

1280

De heer **ZOON** (PvdD): U zegt twee dingen, dat vooral grote bedrijven en woningbouwcorporaties mee moeten doen aan de energietransitie. Vindt u dat de bevolking daar ook een rol in heeft? En wie bedoelt u precies met 'klimaatdrammers'?

1285

De heer **WIESEHAHN** (VVD): In antwoord op uw eerste vraag, ik heb het niet over grote bedrijven gehad maar gewoon over bedrijven en als u mijn betoog afwacht, dan komen de burgers ook zeker aan bod. Als het gaat om de klimaatdrammers, dat zijn de mensen die het realisme uit het oog verliezen, die vooral zwaarwegende maatregelen willen afdwingen zonder dat zij direct de consequenties kunnen overzien en ik vermoed dat u soms ook in dat rijtje voorkomt. Ons antwoord of wij de aanbevelingen van de rekenkamer kunnen omarmen, is natuurlijk een volmondig ja. Dit titanenwerk willen wij als VVD in nauwe samenwerking met alle partijen in deze Staten, maar natuurlijk ook met de burgers, gemeenten, NGO's en bedrijven samen oppakken en tot een succes maken in Noord-Holland. Door de aanbevelingen van de rekenkamer over te nemen borgen wij dat gezamenlijke proces. Het is goed dat ook de volgende Staten dat met GS verankeren in beleid en daarom zal de VVD het amendement van het CDA ook steunen.

1290

1295

De heer **DE KAM** (CDA): Voorzitter. Het is wel duidelijk dat er verschillend gedacht wordt in deze zaal over de energietransitie. Als ik in een metafoor spreek, dan denk ik dat het zo'n beetje

- 1300 varieert tussen een onbetaalbare raskat, een ontembare leeuw en een papieren tijger. U wilt net zo goed als ik, dat de energietransitie voor iedereen betaalbaar is en dat er technische oplossingen komen die maakbaar zijn en dat wij ook realistisch zijn over wat haalbaar is op de korte en lange termijn. De rekenkamer becijfert dat Noord-Holland tot op heden 150 miljoen euro beschikbaar heeft gemaakt voor de energietransitie en de kracht van deze investeringen is dat ze
- 1305 vooral zijn ingezet om innovatie aan te wakkeren, want zo helpt het participatiefonds Duurzame Economie bedrijven om te investeren in innovatieve diensten of producten en daarmee is de impact vele malen groter dan de investering. Het blijkt echter enorm lastig om op voorhand realistische doelen te stellen. Noord-Holland heeft als doel om in 2020 14% van de energie duurzaam op te wekken. Cijfers uit 2016 laten zien dat wij toen op 6% zaten en daarin is de
- 1310 gerealiseerde 685,5 MW nog niet meegenomen. Maar hoe staan wij er anno 2019 precies voor? De rekenkamer kan het ons niet vertellen, er is te weinig goede data beschikbaar om actuele cijfers te produceren, dus daar ligt de ambitie voor de komende tijd. Het CDA is blij dat GS de aanbevelingen van de rekenkamer overnemen en gaan zorgen voor actuele en accurate cijfers, want zonder cijfers kunnen wij geen reële ambitie formuleren. Dan de rol van PS. In het rapport
- 1315 staan specifieke aanbevelingen voor PS. PS hebben een kaderstellende rol, dat betekent dat wij in de komende periode concrete en reële doelen moeten gaan vaststellen voor de korte en lange termijn. Maar wij zijn niet alleen, gemeenten, waterschappen, netwerkbedrijven, corporaties zijn allemaal vanuit hun eigen verantwoordelijkheid bezig met maatregelen. Ruimte geven aan deze partners wordt aangemerkt als een belangrijke aanbeveling. Daarnaast zijn wij als PS
- 1320 ambassadeur en tonen ons betrokken in het proces. In de voordracht staat nu dat wij deze aanbevelingen onderschrijven en dat is mooi, maar zet nog niet echt aan tot concrete actie. Daarom een amendement.

Amendement 9/04-02-19

- 1325 Concretiseren energietransitie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019

Besluiten:

- 1330 *In het ontwerpbesluit een punt toe te voegen na lidnummer 1:*
“Aan het begin van de nieuwe Statenperiode 2019-2023 uitvoering te geven aan de aanbevelingen door met GS afspraken te maken over hoe deze verder geconcretiseerd kunnen worden.”

Waardoor de volledige besluittekst luidt:

- 1335 *1. De volgende aanbevelingen te onderschrijven:*
a. Invulling te geven aan de kaderstellende rol door ambities te formuleren voor zowel korte als lange termijn met ruimte voor de inbreng van partners in het totstandkomingsproces van deze ambities;
b. Ruimte te geven aan partners in het netwerk voor de uitvoering; als gevolg van de
1340 *dynamiek zijn niet alle opties/mogelijkheden op voorhand te voorspellen;*
c. Zorg via procesinformatie, naast de verantwoordingsinformatie die van GS wordt ontvangen, dat het proces goed verloopt;

d. Pak rol als ambassadeur door betrokken te zijn in het gezamenlijke proces

2. Aan het begin van de nieuwe Statenperiode 2019-2023 uitvoering te geven aan de

1345 *aanbevelingen door met GS afspraken te maken over hoe deze verder geconcretiseerd kunnen worden.*

3. GS te verzoeken om PS over een jaar te informeren over de stand van zaken ten aanzien van de aanbevelingen uit dit rapport

1350 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties CDA, D66, PvdA, VVD, CU/SGP, GL

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1355 De heer **DE KAM** (CDA): Daarmee staan wij dan zelf weer aan de lat om de energietransitie betaalbaar, maakbaar en realistisch te laten verlopen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik moet mij wel een beetje inhouden om niet in te gaan op foute veronderstellingen en ideologische verdraaiingen die door de PVV en 50plus zijn ingebracht

1360 en ik verbaas mij over hoe feiten in deze discussie op de achtergrond raken en dat woorden als klimaatdrammers worden gebruikt, terwijl werkelijk niemand in Nederland pleit voor niet noodzakelijke, niet realistische of onhaalbare of onbetaalbare maatregelen. Laten wij het hoofd een beetje koel houden. Maar gelukkig, juist dit rapport roept op om in alle rust de energietransitie vorm te geven en aan te sturen op basis van uniforme en heldere feiten. Wij

1365 danken de rekenkamers voor dit zinvolle onderzoek. Het realiseren van de energietransitie is namelijk een belangrijke taak voor ons en wij zoeken naar een manier om dat het beste vorm te geven en naar de beste rol van PS hierin. Wij danken GS voor hun reactie en dat zij alle aanbevelingen willen overnemen en de voorstellen om in dezelfde taal te rapporteren, zijn erg zinvol. De aanbeveling aan PS om een scherpe en concrete invulling te geven aan onze

1370 kaderstellende rol in het netwerk van alle partners is ook erg belangrijk. Hij is té belangrijk om alleen maar als een gemakkelijk advies te onderschrijven. Daarom heeft het CDA het amendement namens veel partijen ingediend, waarin wij proberen een net wat steviger opdracht aan onszelf te maken.

1375 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Ik vraag mij af of wij dit onderwerp nog moesten bespreken, want GS nemen de aanbevelingen over. In de commissie was dat ook wel het gevoel, zijn wij eigenlijk niet klaar? Kennelijk niet, want iedereen heeft zich als spreker aangemeld en dan kunnen wij niet achterblijven. Ik ben blij met de aanbeveling om alles meer te uniformeren, zorg dat we allemaal op dezelfde momenten gaan evalueren en allemaal dezelfde grootheden

1380 gebruiken zodat men goed kan vergelijken waar men staat ten opzichte van de anderen.

Mevrouw Klaassen zei in de commissie, het is natuurlijk geen wedstrijd, maar zo keek ik er toch een beetje naar. Ik kijk er anders naar dan mevrouw Klaassen, want mevrouw Klaassen dacht, wij zijn best wel lekker bezig. Ik kan het nu niet bewijzen maar in mijn tekst stond, want iedereen die het rapport las, kreeg in ieder geval wel de boodschap dat wij niet hoeven te denken, wat zijn

1385 wij lekker bezig in Noord-Holland. Want anders dan kennelijk D66 het ziet en misschien ook wel

anderen van u, vond ik juist dat in dit rapport tussen de regels door veel urgentie is overgebracht en dat wij er nog lang niet zijn. De rekenkamer zegt bijvoorbeeld dat Noord-Holland en andere provincies voor een grote uitdaging staan als wij over een jaar 14% duurzame energie willen opwekken. Daarna kwamen er een heleboel vragen bij verschillende partijen, hoe moet dat dan?

1390

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Voorzitter. U weet dat de cijfers waarop de rekenkamer haar conclusies heeft gebaseerd, stammen van 2016. Er zit twee jaar tussen, dus ik kan mijn collega van D66 goed volgen als wij zien wat wij de afgelopen jaren gedaan hebben dat wij heel dicht bij die 14% aan het komen zijn, maar u noch ik kunnen dat op dit moment bewijzen omdat de

1395

rekenkamer niet beschikt over actuele cijfers. Bent u dat met mij eens?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik ben het met u eens dat wij het moeten doen met cijfers uit 2016. Of wij daarom nu wel of niet blij moeten zijn, wie daar wel of niet gelijk in heeft, ik denk als wij zien dat wij in 2016 – toen wij toch al een tijdje bezig waren met het opstarten van duurzame energie-
net op 6% zaten, dan weet ik niet of wij volgend jaar op 14 zitten. Als u zegt, dat gaat zeker lukken, dan hoop ik dat van harte, maar ik zou daar niet van uitgaan. Ik kijk er anders naar.

1400

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Ik ben het met u eens dat het op dit moment lastig is om te bepalen of wij dichtbij de 14 zitten of niet, mijn veronderstelling is dat wij een prachtig programma hebben gedraaid de afgelopen vier jaar waar vaak uw steun aan gekoppeld is geweest, waarbij wij zeker resultaat aan het boeken zijn en dan zou ik wat minder somber zijn als ik u was.

1405

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik ben vast ook een van die klimaatdrammers in uw optiek, ik denk dat het goed is dat wij er zijn, want zonder klimaatdrammers gebeurt er op klimaat gewoon veel te weinig. Ik ben met u harstikke blij als wij volgend jaar constateren dat het in heel Nederland gelukt is om die 14% te halen. Maar ik heb er een hard hoofd in.

1410

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik voel me enigszins aangesproken doordat u zei dat ik wellicht de urgentie wegnam, want zo bedoel ik het natuurlijk niet. Ik probeer aan te geven dat wij inderdaad een mooi programma hebben gedraaid, dat wil ik echt aangeven, en ik wil niet de urgentie wegnemen dat wij nog veel te doen hebben. Daarin herken ik wat u zegt, maar ik wil wel enige nuance aanbrengen.

1415

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat heb ik gehoord. Ik begrijp dat de VVD en D66 tevreden zijn over de afgelopen vier jaar, maar GL is dat veel minder. Wind op land is een goed voorbeeld dat bij uitstek laat zien dat deze coalitie zegt, 685 is voldoende, wij horen uit Den Haag wat wij moeten doen en dat hebben wij gedaan, terwijl wij zeggen, wat laten wij een potentieel liggen. Wat zijn er veel locaties in onze provincie waar wij meer wind op land hadden kunnen realiseren. Natuurlijk kunnen wij dat een volgende periode ook doen of daarna, ooit of nooit, maar het had nu al
gerealiseerd kunnen zijn. Dat zijn gemiste kansen.

1420

1425

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik ben benieuwd of u dat ook zo ziet in Utrecht, want daar zit GL in het college en zoals u weet, hangen ze onderaan qua realiseren van de wind op land opgave, dus doen wij het hier eigenlijk hartstikke goed met dit college.

1430

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik hoef het hier niet voor willekeurige gedeputeerden in andere provincies op te nemen. GL zit in Utrecht in het college, dat klopt, maar Utrecht heeft een hele andere opgave en andere mogelijkheden. De vraag is niet zo zeer of wij in Utrecht meer of minder hadden kunnen of moeten doen, want de opgave daar is veel kleiner. Wat wij moeten

1435 beoordelen is of wij in Noord-Holland het potentieel hebben benut en dat hebben wij niet gedaan. Wij hadden op allerlei plekken prima nog windmolens kunnen bijplaatsen en dan hadden we meer resultaat gehad, dat kan volgens mij niemand met mij oneens zijn.

1440

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Nu moeten wij ook een beetje bij de werkelijkheid blijven. Het aantal vergunningaanvragen toen het open stond destijds, zijn allemaal goedgekeurd, er waren niet meer aanvragen.

1445

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mevrouw Klaassen weet zelf ook wel welke regels wij hier hanteren en als je zegt, elke persoon of elk bedrijf of organisatie die een windmolen wil neerzetten, gaat er twee opruimen, dan maak je het voor een heleboel initiatieven verdomd lastig, terwijl er locaties zijn waar hele wijken of corporaties zitten te springen om een of twee extra molens. Dan kan ik mij niet voorstellen dat u zegt, dat hebben wij helemaal niet nodig want die hebben wij namelijk wel nodig.

1450

De heer **LEEVER** (ONH): Wij voldoen aan de eis die Den Haag ons gesteld heeft, 685 MW. Daarin zijn niet alle molens die solitair staan die eigenlijk weg moeten maar die naar mijn idee niet weggaan, maar wel bijdragen. Als ik kijk naar Hollands Kroon, er zijn de afgelopen drie jaar met gebruikmaking van de SDE-plusregeling 68 windmolens bij gekomen en die tellen niet voor die 685 MW. Dus ik heb het idee dat Noord-Holland meer levert dan de 685.

1455

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Zonder in een specifieke discussie te vervallen over waar wel of niet een extra molen is gezet, want ik wil u nageven dat er ongetwijfeld ook molens zijn geplaatst waar je wat van kunt vinden of waar wij extra blij mee moeten zijn en daar denken u en ik ook weer verschillend over, maar in mijn optiek is het niet plaatsen van een extra windmolen in Waterland

1460 een goed voorbeeld van waar wij niet trots op hoeven te zijn. Ook dat wij op de NDSM absoluut geen windmolen willen toelaten, daar hoeven wij hier niet trots op te zijn. Wie juist dat beleid aangrijpt om te zeggen, wat zijn we lekker bezig, die snap ik niet zo goed. Ik dacht het helemaal niet zo lang over wind op land te hebben, maar u lokt mij uit en als klimaatdrammer kan ik het niet laten. Een aantal mensen vroeg, wat moeten wij nu doen, ook aan de rekenkamer? Daar gaat

1465 de rekenkamer niet over. Zij geven ons een aantal handvatten en wij moeten beslissen wat wij gaan doen. Ondanks dat het nu een beetje begint te lijken alsof de urgentie alleen nog maar bij de drammers ligt, mijnheer Zoon, u en ik, denk ik dat er gelukkig onderhuids een heleboel andere partijen zijn die intussen ook de urgentie wel voelen. Daarom sluiten wij ons graag aan bij

het amendement van het CDA en de CU/SGP, zodat de volgende Staten zo snel mogelijk dit dossier met volle vaart kunnen oppakken.

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering voor 10 minuten voor overleg door het college. Wij gaan om 15.25 uur verder. Ik heropen de vergadering.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. De verleiding is groot om in te gaan op alle opmerkingen en bespiegelingen over de toekomst, maar die zien vooral op het ontwerp van het klimaatakkoord en dat is iets waarover wij pas vanaf volgende week gaan spreken. Het staat op de agenda van alle commissies. Dus ik laat alle opmerkingen daarover voor de discussie dan of misschien nog in een later stadium. Wat betreft het rekenkamerrapport, D66 en GL hebben iets gezegd over de vergelijkbaarheid. Dat klopt, voorstellen komen via het IPO uw kant op en dat begint met de rekenregels die wij met elkaar gaan afspreken over het klimaatakkoord en de RES'en daarin. Daarin kijken wij, hoe zijn die onderling vergelijkbaar, hoe kun je dat nou meten en weten. De PvdD vindt een haakje om twee moties in te dienen, daar kom ik zo meteen op terug en voor de rest wat beschouwingen over wat duurzame energie is. Het CDA samen met GL hebben behalve het amendement, nog een opmerking over de 14%. Misschien moeten wij daar nog even de verduidelijking aanbrengen. Het gaat hierbij om de doelstelling van 14% voor geheel Nederland en wij hebben ons in de beleidsagenda energietransitie dan ook niet vastgelegd op het in onze provincie ook realiseren van die landelijke doelstelling. Dit is door de rekenkamer niet goed opgepikt. Wij hebben gezegd dat wij een zo groot mogelijke bijdrage leveren aan de landelijke doelstelling en ons uitgangspunt is dat je die landelijke doelstelling dan niet een-op-een naar iedere provincie kunt vertalen, omdat je dan suboptimale oplossingen krijgt. Je ziet dat ook bij de discussie over Wind op land, ook daar zie je dat die doelstelling niet een-op-een door iedere provincie op dezelfde manier vertaald is. Dat waren de algemene opmerkingen. Het amendement is het meest verstrekkend, het gaat met name over waar u zelf toe besluit, hoe u zelf zo meteen wilt werken, maar er staat in dat u met ons afspraken wilt maken over hoe deze geconcretiseerd kunnen worden. Daar zijn wij uiteraard niet tegen, dus positief over het amendement. Dan twee moties. M6 Forest before fuel, alleen gecertificeerde duurzame biomassa mag in Nederland worden gestookt en als de garantie er niet is, dan ook geen vergunning verlenen. Bij het eerste aandachtsstreepje, GS hebben alle aanbevelingen van de rekenkamer overgenomen en om daar nu aanvullend bovenop ad hoc beleid te gaan maken – zo zie ik de haakjes een beetje die de PvdD aangrijpt – is volgens ons niet de weg. Volgens ons moet je daarvoor de koninklijke weg gebruiken, gewoon eerst met elkaar discussiëren en nu niet per motie een nieuw beleid gaan creëren. Het tweede en derde aandachtsstreepje, hier geldt dat het om Rijksregels gaat met Rijksregelgeving en daar kunnen wij als provincie niet onze eigen regels op loslaten. Ik ontraad de motie. M7 gaat over de beleidsvoorstellen voor sociale en kleine windmolens. Ook hier hetzelfde advies. Beleid doen wij niet ad hoc via moties en het rekenkamerrapport is daarvoor niet de juiste onderlegger. Laten wij de koninklijke route volgen en daarom ontraden wij deze motie.

Tweede termijn

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Ik vond het heel interessant hoe het debat zich net ontsponnen heeft. Wij merken ook de wijziging van voorzitter, want u geeft ons de ruimte en ik geniet daar wel van en ik denk dat wij het met elkaar leuk vinden om de hete hangijzers bloot te leggen. Helemaal vlak voor de verkiezingen is dat denk ik interessant met elkaar. Ik heb gehoord dat er klimaatdrammers in dit huis zijn, en ik vraag me af of ik hier ook bij hoor, want ene Rob J. wordt ook nog weleens zo genoemd, ons niet onbekend. Ik dacht wel dat D66 ook een realistische partij is. Ik kan mij over het klimaatakkoord herinneren dat ik ons college heb gevraagd om te kijken welke ambitie voor de provincie realistisch is en daar een reactie op te geven. Kortom, ja, nee, ik vind het wel een mooi frame, dus klimaatdrammer, ik doe wel mee, mijnheer Zoon, dat lijkt mij gezellig. Dan de moties. Motie biomassa, er is inderdaad een haakje gevonden in het rekenkamerrapport, maar onze fractie steunt deze niet, helaas mijnheer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik kan u niet helemaal volgen. Aan de ene kant zegt u dat u een klimaatdrammer bent – hoewel ik afstand neem van die naam – en aan de andere kant komen wij met een voorstel. U gaf net aan dat ze bij de SP wel goede ideeën hebben maar niet met een voorstel komen, nou komen wij met een voorstel en dan zegt u dat u het er niet mee eens bent. Kunt u dat uitleggen?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik begrijp dat u dit moment aangrijpt vanwege de biomassacentrale die in Diemen in de pijplijn zit. Wat D66 betreft, de eerste passage, forest before fuel. Ik kan mij herinneren dat er ook stond, nature before fuel, vind ik een interessante maar de andere twee opgaven zijn echt Rijksbeleid en ik denk niet dat wij daar als provincie ook nog eisen aan moeten stellen om het nog complexer te maken hoe de wereld nu werkt. Wat ons betreft, biomassa het liefst zo hoogwaardig mogelijk inzetten en voor ons is het een transitiebron op dit moment om de stap te kunnen maken, maar zeker niet voor in de eeuwigheid. Zo is de biomassacentrale in Diemen ook niet bedoeld volgens mij. M7, sympathiek, een beleidsvoorstel opstellen voor sociale en kleine windmolens. Ik vraag u om deze motie aan te houden en eerst de discussie in de commissie te voeren, want u weet hoe de afspraken in dit huis liggen, want anders krijgt u een uitspraak waarmee u niet verder komt.

De heer **ZOON** (PvdD): Wanneer zou dan wel het moment zijn om hier de motie te gaan bespreken? Wij gaan het dan in de volgende commissievergadering als B-agendastuk bespreken en daarna nog een keer bespreken. Wij blijven vooral praten maar er komt geen actie. Ik roep hier op tot actie.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik lees beleidsvoorstel en geen actie. U geeft een goede timing aan. Wij hebben nog één commissievergadering voor de verkiezingen, dus u hebt qua timing gelijk. Dit was het.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter. Wij zien dat de verkiezingen voor de deur staan, het Randstedelijke rekenkamerrapport ligt voor en alles vliegt door elkaar. M6, wij kunnen de gedeputeerde daarin volgen want de laatste twee punten zijn Rijksbeleid. Het eerste punt vinden wij heel belangrijk en zeker ook sympathiek. Daarom stel ik voor na de verkiezingen te kijken wat

1555 we daar verder mee kunnen doen. M7, ook een zeer sympathieke motie, maar de periode is ten einde. Dit zijn juist goede punten om mee te nemen op 21 maart en te kijken wat wij daarmee gaan doen.

1560 De heer **HAIJEN** (SP): De moties en het amendement. De motie over de biomassacentrale van de PvdD steunen wij. De motie over de windmolens, een sympathieke motie, ik sta achter de strekking maar ik deel wat door vorige sprekers is opgemerkt of dit nu het juiste moment is om dat te regelen, dus daar zullen wij tegen stemmen ondanks dat wij het inhoudelijk helemaal eens zijn. Dan het amendement dat oproept om concrete afspraken te maken, dat kan op onze steun rekenen.

1565 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Volgens mij zijn er twee soorten politici, politici die met de toekomst bezig zijn en de fossiele politici. De fossiele politici zijn vooral bezig met het in stand houden van de huidige gang van zaken, gasverbruik, kerncentrales et cetera. U mag zelf bedenken tot welke categorie u behoort, maar het kan maar een van deze twee categorieën zijn.

1570 Ik hoor heel veel wachten, laten wij wachten, verder doorrekenen, vooral wachten op een nieuw rapport en laten wij vooral wachten, zoals de PvdA zegt, laten wij wachten tot 21 maart zodat wij in de achterkamertjes kunnen gaan bepraten hoe wij de energietransitie kunnen gaan doen. Volgens mij zitten wij hier juist bij elkaar om dat te gaan bepraten.

1575 Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Voorzitter, u hebt het over achterkamertjes. Dan verdraait u mijn woorden, want ik heb gezegd, komt tijd, komt plaats, dus u komt nu bij het rekenkamerrapport met een motie over de energietransitie en wij vinden het belangrijk om daar goed inhoudelijk voor te gaan zitten en het er niet doorheen te drukken waardoor wellicht niet lukt wat u ook wilt, namelijk een eerlijke energietransitie die duurzaam is.

1580 De heer **ZOON** (PvdD): Er doorheen drukken, nee, dat proberen wij niet. U zegt, wij moeten het er een keer over hebben, maar wij hebben het er al zo vaak over gehad, wij hebben dit al heel vaak in de commissie langs zien komen, ook het klimaatakkoord dat volgende week besproken gaat worden. Ik stel niet voor om zelf windmolens te gaan bouwen, de motie stelt, kom met een

1585 beleidsvoorstel waar we het over kunnen gaan hebben.

Mevrouw **DOEVENDANS** (PvdA): Nogmaals, u komt met een beleidsvoorstel bij de Randstedelijke rekenkamer en u verwijt ons dat wij aan het wachten zijn, maar volgende maand hebben wij een hele nieuwe werkelijkheid. Dit is zo'n belangrijk punt dat je er niet doorheen drukt, maar

1590 waarvoor je gaat zitten om met elkaar te kijken hoe dit optimaal gebracht kan worden. Zoals ik al zei, wij vinden het een sympathiek voorstel en het is belangrijk dat dit dus goed gedragen de komende periode in de energietransitie meegenomen wordt.

1595 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik hoor weer dat u wilt wachten en dat kan niet meer, wij kunnen niet meer wachten. Urgenda heeft al tweemaal een rechtszaak gewonnen waarin zij de Staat oproepen om echt wat te gaan doen en 2020 is al volgend jaar. Die rechtszaak gaat ook over ons, omdat wij als provincie ook acties moeten gaan nemen en dat zijn de twee moties. Wij

gaan de motie dus wel in stemming brengen en niet aanhouden zoals voorgesteld door D66. Dat geldt ook voor de andere motie, forest before fuel. Die brengen wij ook in stemming. Wij zullen
1600 het amendement steunen.

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Voorzitter. In reactie op D66, hoort u tot de klimaatdrammers? Ik heb het concept geleend als een soort doorvertaling van hetgeen de vertegenwoordiger van de Randstedelijke rekenkamer aan ons heeft willen meegeven. Zijn definitie van een klimaatdrammer
1605 zou dan ongeveer luiden dat hij voor van bovenaf opgelegde maatregelen is, dat hij alles graag alleen wil bepalen en dat hij het vooral niet samen wil doen met spelers in het veld. Mijn oordeel over de samenwerking met D66 van de afgelopen jaren komt niet in die richting, dus ik zou u dat niet als geuzennaam aanmeten, maar dat is verder aan uzelf. De PvdD, fossiele denkers versus toekomstdenkers. Dit is precies waar mijn vorige punt over ging. U zoekt tegenstand en wij
1610 zoeken verbinding, wij proberen dit samen met het veld op te lossen, wat uiteindelijk ook de doelen dichterbij brengt die u graag in de toekomst ziet gebeuren. Dus zet vooral bedrijfsleven en andere partijen niet weg als partijen waar u in de toekomst niets mee kunt, want ook zij zijn bereid om met u na te denken over hoe die bright future van de PvdD iets dichterbij kan komen. misschien iets minder snel dan u zou willen maar wel met een realistische agenda wat de VVD
1615 betreft in ieder geval.

De heer **ZOON** (PvdD): U zegt dat wij partijen aan de kant zetten, maar ik kan mij niet herinneren dat ik ooit een partij heb genoemd die ik aan de kant zou willen zetten.

De heer **WIESEHAHN** (VVD): Ik hoor u net zeggen over het bedrijfsleven en over een aantal partijen in dit huis dat dat fossiele ouderwetse denkers zijn waar u niet veel mee kunt. Dat is een vrije interpretatie, maar zo komt het wel over. Maar ik hoop dat u de samenwerking ook in de volgende periode aangaat en dan komen wij vast tot goede eindresultaten met elkaar. Het tweede punt, over het amendement heb ik in eerste termijn al het een en ander gezegd en dat wij
1625 natuurlijk voor zijn. Voor de moties van de PvdD volgen wij het advies en de lijn van GS.

De heer **DE KAM** (CDA): Voorzitter. De heer Wieseahn nam het eerst het woord klimaatdrammers in de mond, maar hij riep ook op tot samenwerking tussen partijen in deze Staten en daarom zou ik de heer Wieseahn en anderen willen oproepen, ik ga zelf het woord ook
1630 niet gebruiken. Ik ga in op de moties van de PvdD. Het oordeel of dit college genoeg heeft gedaan is met een gebrek aan data niet te geven, dus laten wij afspreken om in lijn met het amendement eerst met elkaar concreet de ambities te formuleren en daarna op basis van cijfers dat oordeel uit te spreken. Motie Wind op land, in lijn met de aanbevelingen van het rekenkamerrapport zouden wij als provincie de ambitie moeten beschrijven, dus in mijn ogen is
1635 dat zoiets als 100 petajoule in 2030, ik noem maar een dwarsstraat. Maar vervolgens moeten wij – dat staat ook in die aanbevelingen – ruimte geven aan andere partners en dat gebeurt in de RES om met voorstellen te komen om de ambities in te vullen. Dan past het niet om dan nu specifiek voor te schrijven dat dat bijvoorbeeld met kleine en sociale molens wind op land zou moeten gebeuren. Daarom ondersteun ik de woorden van D66 dat het op dit moment beter is om uw
1640 voorstel in te trekken. Dan de motie forest before fuel, ik ben bang dat wij dan ook onze

bestaande biomassacentrales zouden kunnen sluiten en dan leert het rapport van de rekenkamers dat we nog maar 1 of 2% van de duurzame energieproductie overhouden.

1645 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik probeer snel op te zoeken welke biomassacentrales wij nog meer hebben dan Purmerend, want Purmerend zit volgens mij wel goed. De motie over de biomassa vinden wij wel een helder signaal. Het is natuurlijk gek dat wij aan onze duurzame energiedoelstellingen gaan voldoen door biomassa vanuit het buitenland te importeren. Nu begrijp ik van GS dat wij niet zo maar die vergunning kunnen weigeren, omdat wij er niet direct over gaan. Als ik hem zo mag lezen dat wij GS opdragen vergunningen te weigeren indien
1650 mogelijk, dan zijn wij van plan om de motie te steunen. M7, in ons programma roepen wij op om sociale windmolens te realiseren, dus wij staan er geheel achter, maar ik vind de timing nogal ongelukkig. Ik vraag de initiatiefnemer om de motie aan te houden ofwel – maar ik hoor al dat hij dat eigenlijk niet wil, dus ik kom hem nog een keer tegemoet in het licht van de oproep van de heer Wieseahn om toch voor verbinding te zoeken – zo aan te passen dat wij uitspreken dat wij
1655 beleid gaan ontwikkelen om kleine en sociale windmolens te doen, dan geven wij onszelf een opdracht en dan kunnen wij daarmee na 20 maart goed aan de slag.

1660 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. Motie forest before fuel zeker met de aanvulling van de heer Klein kan zeker op onze steun rekenen. De motie die alleen maar vraagt om, stel eens wat voor, steunen wij ook van harte. Het is helemaal niet zo revolutionair en ingewikkeld. Er wordt namelijk niet gezegd, zorg voor 40 sociale windmolens. Dan kan ik mij voorstellen dat dat op weerstand zou stuiten omdat dat te ver gaat om zo maar hier even te beslissen. Maar dat wordt niet gevraagd, er wordt alleen maar gezegd, kom met een voorstel, dan kunnen wij het gesprek starten en ik zou niet weten waarom wij dat niet direct kunnen aannemen zodat wij zo snel
1665 mogelijk het gesprek kunnen voeren, dus ook die motie zullen wij steunen.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik vraag om een schorsing van een paar minuten.

1670 De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot 15.55 uur. De vergadering is heropend.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Ik trek de vorige motie Wind op land in. Hiervoor hebben wij samen met GL, SP en CU/SGP een nieuwe motie gemaakt. Bij deze.

1675 **Motie 08/04-02-19**
Windmolens op land

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 4 februari 2019

Constateernde dat:

- 1680
- *Het huidige tempo van CO2-reductie te laag ligt om de doelen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen en de opwarming van de aarde tot 1,5 graad te beperken;*
 - *Het huidige provinciale windmolenbeleid geen specifiek beleid heeft voor kleine of sociale windmolens;*

- *Burgerparticipatie leidt tot draagvlak voor de energietransitie.*

1685

Overwegende dat:

- *Sociale windmolens burgers en gemeenschappen de kans geven te delen in de voordelen van de energietransitie;*
- *Kleine turbines ondernemers de kans geven te delen in de voordelen van de energietransitie;*
- *Er sociale en economische kansen liggen voor sociale en kleine windmolens in de provincie;*
- *Meer windmolens leiden tot grotere en snellere CO2-reductie.*

1690

1695

Gehoord de discussie, spreken uit:

Beleid te willen ontwikkelen voor sociale windmolens en kleine windmolens in de provincie Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.

1700

Fractie PvdD, GL, SP, CU/SGP

De **VOORZITTER**: De nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1705

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: In de tweede termijn is nog een opmerking gemaakt over M6, daar wordt voorgesteld dat het dictum iets wijzigt naar 'indien mogelijk'. Daarop een reactie. Het gaat niet alleen om Rijksbeleid, maar ook om Rijksregelgeving. Mocht u hem aannemen, dan zadelt u ons op met een motie die niet uitvoerbaar is omdat wij er niet over gaan. M8, ik wil u iets meegeven voor het dictum. Wat er met het IPO, VNG en de waterschappen met de koepels is afgesproken is dat in het kader van de RES'en, iedere gemeente de vrijheid heeft om op zijn eigen grondgebied te bekijken wat er optimaal kan, waarvoor er ruimte is en wat men zou willen. Dat kunnen ze in alle vrijheid met elkaar bedenken en vervolgens gaan ze in samenspraak met de drie koepels kijken naar waar het botst met de regelgeving. De koepels hebben gezegd, dan kijken wij of we adaptief kunnen zien en wat is er vanuit de RES'en opgekomen om eventueel te moeten wijzigen. Dat is de volgorde die wij met elkaar hebben afgesproken en deze motie gaat er doorheen want die zegt, wij gaan aan de voorkant bepalen wat wij bij twee onderwerpen met de mogelijkheden willen. Tegelijkertijd realiseer ik mij dat het dictum vooral van PS aan PS is gericht, en dat is heel ruim. Ik zou zeggen, u zegt, beleid te willen ontwikkelen, dat zou erop kunnen uitkomen dat je het uiteindelijk niet wilt ontwikkelen. Wij laten dat graag aan het oordeel van PS.

1710

1715

1720

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. A9. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Wie is voor? Alle fracties met uitzondering van de PVV en 50plus, A9 is aangenomen. Dan M6. Stemverklaringen? Wie is voor M6? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, CU/SGP, de motie is verworpen. Dan M8, stemverklaringen?

1725

De heer **DE KAM** (CDA): Voorzitter. Wij denken dat sociale en kleine windmolens een grote bijdrage kunnen leveren aan de duurzame energie en daarvoor moet ruimte zijn in Noord-Holland. Het advies van de rekenkamer is alleen om partners in de energietransitie ruimte te geven om met maatregelen te komen. Het CDA zal voor de motie stemmen met als doel dit op de tafel van de RES'en te laten landen.

De **VOORZITTER**: Wie is voor de motie? Dat zijn alle fracties behoudens de VVD, PVV, 50plus en ONH. De motie is aangenomen. Dan de voordracht. Stemverklaringen? Geen. Wie is tegen? Dat is de fractie PVV, daarmee is de voordracht aangenomen.

11. Statenvoordracht 11 Provinciaal Inpassingsplan N247

De **VOORZITTER**: Dit onderwerp is verschoven naar de agenda van de PS-vergadering van 4 maart 2019.

11.a. Statenvoordracht 09 Eerste actualisering Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI)

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Bij de behandeling van deze voordracht in de commissie heeft de voorzitter onterecht geconcludeerd dat het een hamerstuk zou zijn voor het CDA, want dat is het niet omdat de totale voortgang van het PMI er ook een onderdeel van is en daar willen wij wat opmerkingen over maken en vragen stellen, waarvan wij vinden dat ze in deze vergadering moeten worden behandeld. De vaste oeververbinding bij de Burgervlotbrug is uit het PMI geschrapt. Dit is in december in de commissie besproken en hier zou een brief van GS over komen en die hebben wij nog niet gezien en het staat ook niet op de agenda van de komende commissievergadering. Hoe staat het hiermee en zijn GS bekend met nieuwe ontwikkelingen zoals het gebaar van ondernemers om onderdelen van een eventueel plan 'om niet' uit te voeren? Er is commotie in West-Friesland over de bewegwijzering van de nieuwe weg waar wij zo trots op zijn. Daar zijn door de gemeenteraad van Hoorn vragen over gesteld en inmiddels ook door collega Hoogervorst. Wij wachten de antwoorden hierop af, maar wij hebben wel vragen over de bewegwijzering bij de nieuwe N201, een weg waar wij ook zo trots op zijn. Wij hebben hier bijna exact twee jaar geleden ook al op gewezen. Het is nog steeds een rommeltje op de N231 richting Kudelstaart en gewoon fout in de andere richting. Nog steeds wordt doorgaand verkeer naar Haarlem en Amsterdam door de kern van Aalsmeer gestuurd in plaats van via de prachtige N201. De details daarover laten wij hier achterwege, maar wanneer wordt dit hersteld door de provincie en welke lessen worden hieruit geleerd voor de actuele problematiek van de Westfriisaweg op de N307 en N194?

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Net zoals door de heer De Graaf op is gewezen, is er nog geen brief van GS over de situatie bij de Burgervlotbrug. Wij hebben met meerdere mensen hierover al vaker aan de bel getrokken en ook wij vragen aan GS, wanneer kunnen wij en de mensen in en om Burgerbrug hier nieuws over verwachten? Ik heb ooit een kind horen zeggen: fiets in het Engels, is dat echt 'by sukkel'? Ik kan niet uitsluiten dat de gedeputeerde dit in de

afgelopen periode ooit heeft gedacht tijdens een van de vele pleidooien, maar het heeft gewerkt.

- 1770 De PvdA is blij dat na jaren inzet op de fiets, de fiets steeds meer als volwaardig vervoermiddel op de weg en ook in het beleid wordt meegenomen. Niet alleen dikgedrukt in het PMI, maar nu ook in de mooie nota Perspectief Fiets. Ik heb mij hier vier jaar voor mogen inzetten en ik heb het heel mooi gevonden dat wij dit altijd met een meerderheid van PS hebben kunnen doen. Dank voor jullie samenwerking en hopelijk kunnen we in de nabije toekomst nog een keer samen over
- 1775 het Randstedelijke F-net fietsen. En wie weet, rijden wij dan wel langs mijn dorp Kudelstaart, de parel aan de poel met het hoogste Statenlid dichtheidsgehalte van Noord-Holland, als wij het kunnen vinden ten minste, want zoals mijn dorpsgenoot de heer De Graaf net ook al heeft gezegd, de bewegwijzering rond Aalsmeer is niet echt opperbest. Hoe gaan GS dit oplossen en gaat het goed komen met de Westfrisiaweg? Tot slot, mogelijk mijn laatste woorden als Statenlid.
- 1780 Een periode in de Staten die voor mij vergelijkbaar was met een flinke fietstocht. Soms best zwaar, dan weer een stukje wind mee en ook blijven doortrappen en niet omvallen. Ondanks dat mijn benen best gespierd zijn, heb ik gelukkig wat steuntjes in de rug van mensen kunnen ontvangen en dat heb ik erg gewaardeerd. Dus wat mij betreft niet by-sukkels, maar tot ziens toppers!

1785

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. De heer De Graaf heeft natuurlijk gelijk als hij zegt, wij kunnen al die infrastructuurprojecten van de provincie gewoon behandelen als wij een actualisatie van het PMI op de agenda hebben. Dat gold ook voor de motie Vreemd aan de orde van de dag die nog ligt te wachten tot het eind van de besprekingen vandaag. De A9 bij Heiloo is

1790 namelijk gewoon een project in het PMI. Sterker nog, de A9 afslag bij Heiloo heeft een status in het PMI. Het is een project in de realisatiefase. De motie Vreemd die ik niet als zodanig beschouw, is eigenlijk een oproep aan PS om te amenderen en het project terug te zetten naar de studiefase. Dat is de enige ordentelijke manier waarop wij gehoor kunnen geven aan uw gedachte en ik ga u vast vertellen dat dat op dit moment niet onze steun heeft. Het is weliswaar een

1795 spannende periode en ik denk dat het voor GS heel belangrijk is om er scherp op te gaan en blijven zitten omdat er toch een risico is van rechtszaken en investeringen en een project wat van origine van de wensenlijst van de gemeente Heiloo komt en niet van deze Staten. Een extra reden om er scherp op te zijn. Daar zou ik het gewoon bij laten. Ik denk dat het verstandig is dat de PvdD zich probeert te houden aan de orde van dit huis, want het is vandaag wel echt

1800 verkiezingstijd. In de commissie hebben wij aandacht gevraagd voor het feit dat GS aangeven dat de vrij besteedbare middelen in de infrastructuur bijna op zijn. Er zit nog veel in de pot, maar het is moeilijk te zien wat er nog vrij besteedbaar is en wat hangt en waar is risico. Ik ben blij met de toezegging van de gedeputeerde om een helder overzicht aan te leveren van de reserves en projecten in de pijplijn, zodat de nieuwe Statenleden kunnen zien dat beleid erin gezet kan

1805 worden.

De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter, eerst reagerend op de heer Tijssens over de motie Vreemd of hier behandelen. Zoals u weet stond dit agendapunt niet geagendeerd en dat was voor ons de reden om het met een motie Vreemd te doen om het zo klein mogelijk te kunnen behandelen.

1810 Daarnaast staat het inderdaad als uitvoering maar ging het in tegen het beleid dat wij hadden afgesproken.

De heer **TIJSSENS** (D66): Ik vraag mij af of de heer Zoon weet dat hij en zijn fractie in de commissie hebben zitten slapen.

1815

De heer **ZOON** (PvdD): Ik heb zeker niet zitten slapen, maar pas afgelopen donderdag is dit bekend geworden en is er een mail gestuurd dat er opeens bomenkap zou gaan plaatsvinden die uitgesteld was tot nader order.

1820

De heer **TIJSSENS** (D66): De heer Zoon is zich er ongetwijfeld van bewust dat als zijn fractie zegt, het is geen hamerstuk, wij willen het bespreken in PS, dat niemand daartegen protest zou kunnen aantekenen.

1825

De heer **ZOON** (PvdD): Dat klopt. Wij hadden kunnen zeggen om het PMI te bespreken, maar bij een motie Vreemd heb je geen debat. Dat leek ons qua tijd het meest efficiënt. Het PIP is uitgebreid besproken in de commissie, maar het PIP is helaas van de agenda gehaald, hoewel helaas, dat geeft wel kansen om wat dingen aan te passen. Daarom wil ik het er toch even over hebben. In het PMI staat heel duidelijk dat bij het project N247 de leefbaarheid en de natuur er niet op achteruit zouden gaan. Dat is wat wij de vorige keer hebben besloten en wat wij vandaag ook gaan besluiten. Toch heeft de gedeputeerde heel duidelijk gezegd dat zij niet kon garanderen dat de leefbaarheid niet zou gaan verslechteren en de natuurcompensatie die in het PMI staat, niet haalbaar is en financieel gecompenseerd wordt en dat is heel bijzonder. Juist in het groene gebied boven Amsterdam middenin het weidevogelleefgebied en in het versnipperde EHS-gebied, dat je zelfs daar niet een stuk compensatie kunt vinden, helemaal niet omdat de opdracht aan GS nog nooit zo duidelijk was om dit daadwerkelijk te gaan uitvoeren. Daarom de vraag, kan de gedeputeerde bevestigen – ik heb twee moties hier liggen, maar ik denk, ik ga ze niet indienen want we hebben al genoeg tijd verspild – dat de leefbaarheid en de natuur bij de N247 er niet op achteruit gaan?

1830

1835

1840

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Ik zit te worstelen met de vraag over de bewegwijzering want als ik inga op de vragen van de heer De Graaf over lessons learned, dan ontkom ik er niet aan om alvast een voorschot te nemen op de beantwoording van de Statenvragen van de SP. Ik vind dat ingewikkeld, want in dit huis hebben wij de regel dat op het moment dat er schriftelijke vragen zijn ingediend, er geen mondelinge vragen worden gesteld in PS over hetzelfde onderwerp.

1845

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het zou zo kunnen zijn dat u de beantwoording van de vragen van de heer De Graaf over de N201 meeneemt in de vragen over de Westfrisiaweg, want het gaat over hetzelfde onderwerp, namelijk bewegwijzering.

1850

Gedeputeerde **POST**: Dat vind ik nog ingewikkeld, want die zijn in formele zin niet schriftelijk gesteld. Ik kan geen vragen beantwoorden die niet gesteld zijn in de schriftelijke beantwoording, ook al zijn ze hier weliswaar wel mondeling gesteld. Ik kan wel antwoord geven op de actuele stand van zaken met betrekking tot de N231 en N196 en N201, dat zijn de wegen waar het om gaat. Als het gaat om de routing door Aalsmeer heen, wij hebben een

- 1855 conceptbewegwijzeringsplan liggen en dat betekent dat wij over niet al te lange tijd samen met een aantal andere maatregelen de bewegwijzering in die richting zullen aanpassen is mijn hoop. Als ik moet gaan uitleggen wat wij daarvan geleerd hebben, dan treed ik automatisch in de beantwoording van de vragen van de SP. Dan zijn er twee partijen die vragen hebben gesteld over de brug. Daarvoor is een brief toegezegd maar het zit wat ingewikkelder in elkaar dan het op het
- 1860 eerste gezicht lijkt. Wij hebben er vanmorgen weer over gesproken. Er moet nog een klein aantal aanpassingen verricht worden en als die gedaan zijn, dan komt hij naar u toe. Dat is in formele zin te laat voor de commissie, want daarvoor sluit de deadline volgende week woensdag. Maar hij komt wel voor maandag binnen, ik ga niet over de orde, dat doet de voorzitter, maar ik zou er geen enkel probleem mee hebben als u die brief alsnog bij uw besprekingen wilt betrekken,
- 1865 vooropgesteld dat wij dan niet meteen de uitloopavond nodig hebben, want dat levert andere bijzonderheden op. We kunnen ook afspreken dat degenen die de vragen hebben gesteld over de Burgerbrug, de brief lezen en mochten zij daarna nog vragen hebben, dat deze in een klein comité beantwoord worden, dan hoeven wij daar de commissie niet mee te belasten. Ik wil u met alle plezier van een antwoord voorzien. Ik denk dat de heer Tijssens volledig gelijk heeft over de
- 1870 orde van de vergadering, ja, volgens mij had die motie prima ingediend kunnen worden bij de behandeling van het PMI. Het vervelende is ook nu weer dat hij is ingediend als motie Vreemd, dus bij de behandeling daarvan zal ik hierop reflecteren. In de richting van de heer Zoon, ik kan een heleboel maatregelen gaan opnoemen die allemaal aangeven hoe het zit met de natuur en de leefbaarheid, maar ik vind het een beetje commissiewerk wat wij dan hebben. Ik kijk met een
- 1875 schuin oog naar de voorzitter en de rest van de zaal wat u daarmee wilt. Ik kan u aangeven dat door de plannen 550 m2 NNN en 150.000 m2 weidevogelleefgebied wordt ingeleverd. Er is gewerkt met verouderd kaartmateriaal, waardoor in de praktijk minder gebied wordt ingeleverd dan nu is berekend. Er is in de gemeente Waterland geen mogelijkheid om nieuwe gebieden aan te kopen, maar wel om de kwaliteit van de bestaande weidevogelleefgebieden te verbeteren.
- 1880 Daarmee kun je dus niet zeggen dat het er per saldo op achteruit gaat, misschien wel in oppervlakte maar in kwaliteit hoeft dat niet het geval te zijn.

De heer **ZOON** (PvdD): Het is een hele simpele vraag. In het PMI staat een opdracht aan u en kunt u die wel of niet waarmaken?

- 1885
- Gedeputeerde **POST**: Dat antwoord zult u moeten vellen, dus ik ga door met de beantwoording. In samenspraak met Staatsbosbeheer is een compensatieplan opgesteld waarbij de pitrusbestrijding plaatsvindt in de weidevogelleefgebieden De Munt en Varkensland van de gemeente Waterland en daarmee wordt een kwalitatieve verbetering van het
- 1890 weidevogelleefgebied gerealiseerd. Bij de schouw is het populierenbosje ter hoogte van het tankstation aangeplant om het tankstation af te schermen vanuit het open polderlandschap. Dat wordt op verzoek van de gemeente Amsterdam weggehaald om het zicht op het open polderlandschap te verbeteren. Door het bosje te verwijderen wordt het van oorsprong open landschap hersteld en de kwaliteit van het weidevogelleefgebied verbeterd.

- 1895
- De **VOORZITTER**: U gaat aangeven dat het niet nodig is dat mevrouw Post nog een half uur doorgaat?

De heer **ZOON** (PvdD): Dat klopt. Het antwoord is vrij simpel, dat is nee. Klopt dat?

1900

Gedeputeerde **POST**: Dan moet u de vraag herhalen maar als uw vraag is, verbeteren de leefbaarheid en de natuur, dan is het antwoord ja. Als de heer Zoon mijn antwoord wil beperken tot een antwoord op een gesloten vraag, dan is het antwoord, ja, het gaat erop vooruit en dan heb ik zijn vraag beantwoord en hoef ik niet een hele exegese te houden, waarvoor dank, ook aan de heer Zoon.

1905

Tweede termijn

De heer **DE GRAAF** (CDA): Dank voor de antwoorden. Een aanvullende vraag, de gedeputeerde zei, niet al te lange termijn. Kunt u een beetje een indicatie geven?

1910

Gedeputeerde **POST**: Ik durf dat niet precies te zeggen, maar ik zal het nagaan en het antwoord via WhatsApp of Twitter aan de heer De Graaf doorgeven. Wat heeft uw voorkeur? Twitter, dan gaan wij dat doen en kan er iedereen kennis van nemen.

1915

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot de stemming. Stemverklaringen?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Wij zullen hetgeen in het PMI staat, steunen, met uitzondering van drie onderdelen, dat is de vermaledijde Duinpolderweg, de afslag A9 en de verbindingsweg A8/A9.

1920

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter, ons standpunt over het PMI mag duidelijk zijn. Wij hebben voor gestemd behoudens de projectnummers 4, 10 en 21. Wij stemmen wel in met deze actualisatie.

De heer **ZOON** (PvdD): Wij sluiten ons aan bij de SP.

1925

De **VOORZITTER**: Wie is tegen? Niemand, dan is de voordracht aangenomen.

12. Statenvoordracht 16 Initiatiefvoorstel SP inzake 'Verbetering wachtcomfort busstations'

1930

De **VOORZITTER**: Ik verzoek de heer Bruggeman het voorstel te komen toelichten.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Het is vandaag ontzettend mooi weer, althans ter ondersteuning van mijn pleidooi. Het had alleen nog wel wat harder mogen waaien. Ook op dit moment staan er in Alkmaar, Hoorn en op meer plaatsen in de provincie mensen in weer en wind te wachten op de bussen van de provincie. Busstations staan niet in het middelpunt van de belangstelling. Wij zien dat nu in Hilversum weer. Afgelopen zaterdag stond in de Gooi en Eemlander het verhaal dat het busstation daar verder verslechterd gaat worden dan het nu al is. Wij gaan mogelijkerwijs niet over de inrichting en het comfortabeler maken van busstations, dat is de gemeente, maar het zijn wel onze bussen die daar stoppen, het is wel ons product, wat ook wordt afgerekend op de trieste kwaliteit van de busstations. U heeft ons pleidooi gelezen,

1935

1940

comfortabeler busstations, liefst zoveel mogelijk overdekt, beschut en vooral verkeersveilig. Wij willen daar vooralsnog geen geld voor uittrekken, maar ik breng u in herinnering dat wij vorig jaar 50 miljoen euro hebben afgeboekt op infrastructuur OV omdat wij dat geld kennelijk niet konden uitgeven. Een deel daarvan is naar de Duinpolderweg gegaan. In ieder geval is er hier
1945 geen bereidheid om iets van een provinciale subsidie voor het opknappen van busstations te geven. Dat is jammer, daar is geen meerderheid voor. Ik heb het voorstel aangepast en wat er is overgebleven, is dat ik u en daarmee ook GS vraag om initiatieven te nemen naar gemeenten om hen aan te spreken op de kwaliteit van de busstations en ook bij de ontwikkeling van OV-knooppunten de busstations de rol te geven die zij verdienen. Zorg in ieder geval dat het op de
1950 agenda's komt van alle betrokkenen, zodat de mensen die nu overal op de bus staan te wachten, het in de toekomst ietsje prettiger krijgen.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Waardering voor de SP voor het aan de orde stellen van het wachtcomfort op de busstations en bij haltes. Bij goed en betaalbaar openbaar vervoer
1955 horen goede wachtruimten en helaas zijn die niet op alle plekken voorzien. Ik ervaar zelf regelmatig dat je daar een beetje weg regent. Wij zijn het eens met de SP dat daar beter naar moet worden gekeken. Wij roepen de gemeenteraden op om hun bestuur hierop aan te spreken. Het voorstel van Hilversum is een goed voorbeeld, de gemeenteraad moet in actie komen als ze dat geen goed voorstel vinden. In de commissievergadering heeft de gedeputeerde toegelicht hoe
1960 zij regelmatig in haar contacten met wethouders en ambtenaren wijst op deze situatie en dat heeft ze overtuigend gedaan. Daarmee is het eerste besluit van de voordracht overbodig. Het derde besluit, wij lopen veel te ver vooruit op het nieuwe programma Mobiliteit, daar moeten veel dingen in gaan veranderen en ook meer geld, dit zou een goed punt zijn om dan in te brengen. Met de middelste bullet zouden wij kunnen leven, prima bij de OV knooppunten en ook bij de
1965 concessies inbrengen, maar volgens mij gebeurt het al. Volgens mij is het niet echt nodig om daar een apart besluit over te nemen, maar wellicht komt hier nog een toelichting op. Wij vinden het niet nodig om het voorstel nu aan te nemen.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. Wachtcomfort is een belangrijk aspect bij OV en dat heeft de
1970 SP terecht onder onze aandacht gebracht. In de commissie hebben wij aangegeven dat wij GS steunen in de opvatting dat wachtvoorzieningen op busstations een gemeentelijke verantwoordelijkheid zijn. De gemeente is veel meer nabij dan de provincie en die boodschap heeft de SP aangezet tot het wijzigen van het voorstel. Waar de oorspronkelijke tekst heel constructief was, is deze nu veel meer polemisch van aard en dat hielp D66 niet om af te zien
1975 van het subsidiariteitsbeginsel, laat verantwoordelijkheden zo dicht mogelijk bij hen die het aangaat. In specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij grootschalige investeringen bij een knooppunt, is het wel verstandig dat de provincie oog houdt op de wachtruimten. In dat verband zou ik het iets scherper willen zeggen dan in de commissie, op zulke momenten mag de geholpen gemeente best aan de provincie toezeggen dat zij dan ook haar verantwoordelijkheid neemt voor een mooie
1980 wachtruimte.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Meerdere keren in andere verbanden en in commissievergaderingen heeft ONH gesproken over verbetering van de wachthuisjes. Wij staan

- 1985 dus volledig achter het initiatiefvoorstel en dat kan naar aanleiding van de beantwoording door GS en hun reactie die bol staat van argumenten om dit initiatiefvoorstel niet te honoreren. Wij weten dat de verantwoordelijkheid bij de gemeente ligt en zoals mijn collega van de PvdA net zei, waarom zou dit in het vervolg niet in de concessie opgenomen kunnen worden? Het beheer van wachthuisjes is de verantwoordelijkheid van gemeenten, dat weten wij en verschillende fondsen die wij hebben, zijn hier niet voor bestemd. GS volgen hierbij de rationaliteit van de bestaande
- 1990 situatie en in onze optiek zou dat niet moeten en mogen. Laten wij kijken naar de recente discussie over het kinderpardon en nu wijk ik even af. De rationaliteit van het regeerakkoord verbodt iets te wijzigen aan de situatie van het kinderpardon. Maar dan komt ineens het sociale aspect naar voren die zegt, wij zetten de afspraken en de rationaliteit opzij, wij gaan het anders doen. Het sociale is van hogere waarde dan de kille meestal financiële afspraken die er zijn.
- 1995 Terug naar de buswachthokjes. Ook hier komt ineens het sociale aspect naar boven drijven en zeggen wij, wij mogen mensen die gebruik maken van ons fantastische OV, niet in weer en wind laten staan. Daar moet toch een oplossing voor komen, ook als de gemeenten daar geen geld voor hebben, zou toch een fonds van de provincie kunnen bijdragen. Het sociale aspect heeft in onze optiek meer waarde om dan te zeggen, dat hoort niet bij ons. Wij zijn ervan overtuigd dat u
- 2000 als u dat had gewild, argumenten had kunnen vinden om dat fonds financieel te creëren. Blijkbaar is deze moeite niet genomen en speelt het kille geld nog steeds de hoofdrol en is voor ons als ONH te begroetelijk. Tientallen miljoenen gaan rond bij het openbaar busvervoer. Wij zijn ervan overtuigd dat er in de concessies zeker een luttel bedrag te vinden is ter verbetering in de concessie van het bushuisje.
- 2005
- De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. Wij kunnen de beantwoording van GS volgen, maar de heer Tijssens maakte een interessante opmerking. In specifieke gevallen zou je moeten kunnen kijken of wij wat dit betreft de provinciale taken wat kunnen oprekken. Wij zijn heel benieuwd naar de reactie hierop van GS.
- 2010
- De heer **TIJSSENS** (D66): Bent u zich bewust dat mijn opmerking was dat de provincie de gemeente best mag herinneren aan haar verantwoordelijkheden en wanneer wij een forse investering bij een knooppunt doen, wij een toezegging van de gemeente vragen? Niet dat wij die verantwoordelijkheid zo maar naar ons toetrekken.
- 2015
- De heer **DE GRAAF** (CDA): Ik vind het een goede reactie gezien uw standpunt, maar ik ben vooral benieuwd naar de reactie van GS.
- 2020
- De heer **HIETBRINK** (GL): Voorzitter. Wij hebben in de commissie al aangegeven dat wij het initiatiefvoorstel van de SP zoals het er op dat moment lag, op een aantal aspecten van harte zouden willen ondersteunen. Ik denk dat wij allemaal van mening zijn dat comfort onderweg van belang is om te zorgen dat mensen de beslissing nemen om in het OV te stappen. In de commissie hebben wij aangegeven dat wat ons betreft een voorstel van de SP om de uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur aan te passen zodat dat soort investeringen daaronder
- 2025 zou kunnen vallen, op onze steun zou kunnen rekenen. Wij begrijpen de keuze om een ander ontwerpbesluit aan ons voor te leggen. Dat vinden wij een elegant ontwerpbesluit want het zegt

2030 enerzijds, provincie, blijf op dit moment nog in je rol, spreek gemeenten aan dat het wachtcomfort te wensen overlaat, kijk naar mogelijkheden om als je wilt investeren in OV-knooppunten, die investering wel mee te nemen en voer met elkaar – en dat is voor ons het belangrijkste deel van het ontwerpbesluit – op provinciaal niveau in het kader van de agenda Mobiliteit de discussie over de vraag of die taak- en rolopvatting van de provincie nog steeds de meest wenselijke is met als mogelijke conclusie dat wij misschien bereid moeten zijn om op termijn in dat comfort te gaan investeren. Wij zullen het ontwerpbesluit van harte ondersteunen.

2035 De heer **ZOON** (PvdD): Voorzitter. Dank aan de SP voor het initiatiefvoorstel. Het OV moet een aantrekkelijk alternatief zijn en niet een derde klas transportmiddel. Het kan niet zo zijn dat wij aanhikken tegen een kleine investering met een grote impact, terwijl wij voor honderden miljoenen euro's aan nieuw asfalt voor autobezitters op de begroting hebben staan. Wij roepen GS op om middelen in de kadernota bijvoorbeeld vrij te maken en dit initiatief te omarmen.

2040 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij hebben het net over de klimaatdiscussie gehad en dan is het ontzettend vreemd dat sommige partijen zeggen, het is niet vijf voor twaalf maar tien voor half een. Daarna hebben we het over een eenvoudig bushokje of busstation om te kunnen schuilen, en dan haakt iedereen af. Dat is raar, want als het klimaat zo enorm gaat verslechteren, dan zou je juist voor dit voorstel moeten zijn, want wie wil er nou in de open lucht wachten met
2045 alle verschikkingen die ons de komende 20 tot 30 jaar gaan overvallen? In de commissie heb ik al gezegd dat ik dit voorstel van de SP van harte steun. Ik vind het bijzonder jammer dat PS zoals de afgelopen vier jaar al het geval was, dit soort voorstellen afwijzen, omdat zij zeggen, nee, het is aan de gemeenten. Ik wil aan GS vragen om creatief te zijn en middelen vrij te maken om te
2050 zorgen dat de mensen die gebruik maken van de bussen, fatsoenlijk kunnen schuilen. Ik ondersteun het voorstel van harte, maar het is jammer dat het een uitgekleed voorstel is.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Het gebeurt mij in deze tijd van de verkiezingen nog weleens dat mij gevraagd wordt: waar gaat de provincie eigenlijk over? Dan zeg ik altijd, wij gaan
2055 over natuur, ruimtelijke ordening en over de bussen. De SP stelt nu het wachtcomfort van de bussen aan de orde en daar is wel het een en ander te verbeteren, maar nu hebben GS ons in de commissie uitgelegd dat wij wel gaan over de bus, maar niet over het wachthokje. Dat is wel erg cru. Wij bedanken de SP voor het agenderen van het voorstel en u hebt een hele goede vorm gekozen door het voorstel aan te passen, want wij gaan nu kijken hoe wij vanuit onze rol
2060 invulling kunnen geven aan het verbeteren van het buscomfort. Wij zijn heel blij dat het CDA ondersteunt dat wij niet te eng moeten kijken naar onze kerntaken en dat ook D66 het voorstel ondersteunt en ook zegt dat wij moeten kijken hoe wij gemeenten soms toezeggingen kunnen laten doen voor het verbeteren van de wachtruimtes. Heel fijn, D66.

2065 De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Het is een sympathiek voorstel, zoals ook al in de commissie aangegeven. Bij het eerste voorstel hadden wij wat moeite met de financiën, wij vinden dat dat bij de gemeente ligt en die zouden dat moeten oplossen. Het tweede voorstel is wat uitgekleed, maar uit de beantwoording van GS begrijpen wij dat zij hier min of meer invulling aan geven. In die zin overbodig.

2070

Mevrouw **KAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Nogmaals dank voor het indienen van het initiatiefvoorstel. Zoals in de commissie reeds aangegeven, zijn wij wel van mening dat je zelf moet kunnen kiezen hoe je van A naar B wilt reizen. Wij zijn wel van mening dat je je reis zo comfortabel als mogelijk moet kunnen maken. Hiervoor zijn aantrekkelijke reisopties belangrijk, dus reizen met zo min mogelijk files, overstappen en dus zo min mogelijk wachten. Wij zijn ook van mening dat het verbeteren van het wachtcomfort op busstations niet tot de taken van de provincie behoort. In de basis hoort dat bij de concessienemer dan wel de gemeente te liggen en niet zozeer bij de concessieverlener. Zeggen wij dan dat de provincie hier helemaal geen rol in heeft? Nee, wij vinden het wel een punt dat wij kunnen meegeven bij het pakket van wensen en ik zeg heel bewust, wensen. Wij kunnen als PS invloed uitoefenen op het pakket van eisen dat wordt opgesteld voorafgaand aan de aanbesteding. Laten wij dan ook de wens uitspreken dat er in concessies naar mogelijkheden wordt gekeken voor comfortabele wachtruimten. Wij zijn wel van mening dat dit niet ten koste mag gaan van het aanbod van OV. De gedeputeerde heeft in haar reactie op het initiatiefvoorstel aangegeven bij de gemeenten of concessienemer actiever aan te dringen op kwalitatief goede en prettige wachtfaciliteiten. In deze reactie kunnen wij ons vinden en dat is een prima uitgangspunt, net zoals wij het een prima uitgangspunt vinden dat het beleid en de ketenreis en de bijbehorende voorzieningen eerst verder moeten worden ontwikkeld voordat wij verder praten over de inzet van financiële middelen ter verbetering van de wachtvoorziening.

2090

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Volgens mij zijn er niet al te veel vragen aan mij gesteld. In de commissie heb ik over het eerste punt al uitgebreid gesproken met u. Wij hebben aangegeven dat het realiseren van wachtvoorzieningen zoals bijvoorbeeld in Alkmaar, geen kerntaak van de provincie is. Dat hebben wij eerder met elkaar afgesproken. Het gaat ook aardig wat problemen opleveren wanneer je daar wel in zou investeren, want Alkmaar heeft toevallig zelf een wachtruimte in eigendom, maar de meeste andere gemeenten hebben dat niet. Wat doen wij dan in de andere gemeenten en wat doen wij als wij geïnvesteerd zouden hebben in Alkmaar en Alkmaar verkoopt de wachtruimte bijvoorbeeld aan Connexxion? Gaan wij dan wachtruimten van Connexxion aan dezelfde subsidievereisten onderwerpen en gaan wij subsidie geven aan Connexxion om wachtruimten van Connexxion op te knappen? Ik zie daar echt geen been in en ik zie dat echt als een verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente die het station of wachtruimte in eigendom heeft. Wij hebben voor haltevoorzieningen een subsidieregeling gehad en daar kunnen gemeenten gebruik van maken. Zo scheren wij alle gemeenten over een kam en kunnen wij de wachtruimten in alle gemeenten op hetzelfde peil brengen, mits de gemeente bereid is om daar zelf ook in te investeren. Ik ben alleszins bereid om daartoe de gemeenten in de provinciale verkeer- en vervoersberaden die wij hebben, op te roepen. Bij de concrete uitwerking, expliciet kijken of een comfortabel en verkeersveilig busstation deel kan uitmaken van de plannen voor OV-knooppunten. Ik speel nu wel een beetje leentjebuurt in de portefeuille van gedeputeerde Geldhof, want zij gaat over de OV-knooppunten. Voor het programma geldt dat het ontwikkelen en financieren van wachtruimten of faciliteiten geen onderdeel is, maar als dat onderdeel is van een integrale ontwikkeling, dan behoort het wel tot de mogelijkheid dat de provincie voor die integrale ontwikkeling subsidie verleent, niet specifiek voor de wachtruimte

2110

2115 maar wel voor de generieke ontwikkeling als daar toevallig wachtruimten onderdeel van
uitmaken. Tenslotte heeft de SP aangegeven dat zij ons willen opdragen om bij de voorbereiding
van de agenda Mobiliteit expliciet te bekijken of het wenselijk en nodig is dat de provincie
financieel bijdraagt in de kosten van het comfortabeler en verkeersveiliger maken van
busstations. Ik heb zojuist al aangegeven dat, om reden dat de situatie in verschillende
gemeenten in Noord-Holland niet vergelijkbaar is, ik van oordeel ben dat dat een
verantwoordelijkheid is van de gemeenten. Zij zijn verantwoordelijk voor de infrastructuur op hun
2120 territorium en wij zijn dat op ons territorium en je kunt geen stok hanteren en zeggen: gij zult
een wachtruimte realiseren. Het heeft dus ook geen enkele zin om dat mee te nemen
bijvoorbeeld in een concessie, omdat ook een vervoerder als Connexxion een gemeente niet kan
dwingen om een wachtruimte te faciliteren. De enige die dat voor elkaar kan krijgen, is de
gemeente. Daarom heb ik steeds gezegd, laat die verantwoordelijkheid bij de gemeente rusten.
2125 Als men er daar geen prioriteit aan geeft, dan is het verstandig om ons daarop te richten om te
zorgen dat men die urgentie daar wel voelt dan hier iets met elkaar te creëren waar wij geen
enkele invloed op hebben.

2130 De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Zou het u niet sieren om te inventariseren waar het wel
noodzakelijk is dat die aanpassingen gebeuren om daar toch een soort van subsidie vanuit de
provinciepot voor te stellen? Ik hoorde van mijn collega van GL al dat het wellicht uit een ander
potje zou kunnen. Als wij bij wijze van spreken de fietsinfra-knooppunten ook bij gemeenten
kunnen subsidiëren om dat aan te passen c.q. te veranderen, dan lijkt mij dit ook een
mogelijkheid om dat op die manier toe te passen bij de bushokjes.

2135 Gedeputeerde **POST**: Wij hebben een subsidieregeling gehad voor haltevoorzieningen en dat is
iets anders dan een wachtruimte. Een wachtruimte is een gebouw met verwarming, licht,
toiletten, en een koffieautomaat waar je op je bus kunt wachten. Het is niet de taak van de
provincie om dat soort ruimten te subsidiëren, te exploiteren of te initiëren. Dat is echt aan de
gemeenten wanneer zij dat willen voor hun reizigers. Wij hebben gesubsidieerd redelijke
2140 haltevoorzieningen, dat betekent een bushokje, een abri, maar niet een hele wachtruimte en daar
gaat het hier over. Degene die daar toestemming voor moet verlenen en die dat moet initiëren is
de gemeente en ik zou het bizar vinden als wij overal in Noord-Holland gaan inventariseren want
het is nogal wat u vraagt, dat wij in Loosdrecht, Ankeveen, in Nederhorst den Berg en in Hem,
2145 overal wachtruimten moeten gaan laten bouwen voor de bus. Het eind is dan nog niet in zicht.

2150 De heer **LEEVER** (ONH): Het gaat er niet om dat wij inventariseren, maar wij kunnen de
gemeenten vragen om de inventarisatie te doen, want die zijn daarvoor verantwoordelijk. Dan
zouden wij kunnen zeggen, wat is nog wenselijk om die aanpassingen te maken. Ik heb u al
eerder in de commissie voorgesteld dat sommige haltes totaal niet geoutilleerd zijn om mensen
met beperkingen in dat hokje te krijgen. U vraagt naar een voorbeeld, dan noem ik een voorbeeld
en dan zegt u, maar die is niet van ons maar van het Rijk. Zo blijven wij heen en weer fietsen
terwijl wij wel enorm moderne bussen creëren en dan faciliteren wij niet de mensen die in de
moderne bussen kunnen om knap en droog in te stappen. Ik stel voor om bij de volgende
2155 concessie te vragen, bouw een specifieke droge ruimte in.

Gedeputeerde **POST**: Ik kan dat wel vragen aan de concessienemer, maar die gaat er niet over. Ik probeer u duidelijk te maken dat je van alles en nog wat kunt willen, maar de enige die iets kan is de gemeente. Als u zegt, de halte is niet toegankelijk voor mensen met een beperking, dan
 2160 antwoord ik, wij hebben hier een subsidie gehad waarbij al die gemeenten hun haltes kunnen ophogen. Ik kan niet zeggen, jij doet het niet, nu ga ik het voor jou doen. Dat is hetzelfde als dat u tegen uw buurman zegt, ik zie dat uw fiets buiten staat, ik vind dat niet goed, ik ga in jouw tuin een schuur bouwen. Zo werkt het niet in dit land. Je kunt niet bij de burens iets bouwen waar de burens geen trek in hebben. In dit geval hebben de gemeenten geen trek in verbetering van de
 2165 haltes, dan kan ik hen niet dwingen. Datzelfde geldt voor haltevoorzieningen. Als men haltevoorzieningen wil in gemeenten, dan zal men het zelf moeten willen en dan ga ik niet inventariseren. Als de gemeenten die behoefte hebben, dan zijn zij daar echt toe in staat. Als u denkt dat wij ons geld niet kwijt kunnen en dat wij geen ambitie meer hebben voor onze eigen projecten, dan kan ik u zeggen, het barst in dit provinciehuis van de ambities en zeker op en
 2170 rond 20 maart. Dan denk ik dat het geld met bakken de deur uitvliegt rond 20 maart.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Mevrouw De Meij zei, jammer dat het een uitgekleden versie is en de heer Leevers had een voorkeur voor het oorspronkelijke voorstel, ik vind dat er gewoon een fonds moet komen. Dat mag zo zijn, maar daar is geen meerderheid voor. Ik vind het verloop
 2175 van de procedure van dit voorstel heel interessant. Eerst was het verwijt aan de SP, wij gaan hier niet over, jullie komen met een voorstel over iets waar de gemeenten over gaan. Wij hebben het voorstel vervolgens aangepast in die zin, de heer Klein zei, kunnen wij niet kijken naar de rol van ondersteunen en dat is precies wat de aanpassing van het voorstel beoogt. De heer Papineau Salm zegt, dat is overbodig. Heel interessant om dat te zien gebeuren. De heer Hietbrink vond
 2180 het gelukkig wel elegant dat wij het op die manier hebben aangepast. Wat wij gedaan hebben is niets anders dan in het nieuwe voorstel opschrijven wat GS in hun advisering aangegeven hebben zelf te willen doen. Er staat bijvoorbeeld in de advisering van GS over de agenda Mobiliteit: "Mocht blijken dat een succesvolle ketenmobiliteit een ander handelsperspectief en een andere inzet van financiële middelen vergt, dan zullen wij daarvoor voorstellen doen." In ons
 2185 initiatiefvoorstel staat niet meer, laten wij dat vooral niet vergeten dat wij dat gaan doen. Er wordt gevraagd om bij de voorbereiding van de agenda Mobiliteit expliciet te kijken of het wenselijk en nodig is dat wij wat meer gaan doen dan we nu doen. Het antwoord kan ja of nee zijn, maar meer staat er niet. Dat geldt voor de OV-knooppunten idem dito. Daar hebben GS ook van gezegd, het behoort tot de mogelijkheden om in het kader van een groot project naar
 2190 busstations te kijken maar het aangepaste voorstel zegt niets meer dan, onthoud dat en ga expliciet bij de ontwikkeling van OV-knooppunten kijken of een comfortabel en verkeersveilig busstation onderdeel van de plannen kan uitmaken. Meer staat er allemaal niet meer. De heer Deen zegt, het is zodanig uitgekleden dat het daarmee overbodig is. Onze bedoeling van de aangepaste versie is niet meer dan: houd het hier op de agenda, want het zijn – en daar blijf ik bij
 2195 – wel onze bussen die gebruik maken van andermans faciliteiten, dus wij hebben er belang bij dat die goed zijn. Wat dat betreft begrijp ik de benadering van de gedeputeerde nu ook niet helemaal, ze zegt, nu gaat de SP ons ineens dwingen om dit te doen, om in De Goorn en Nigtevecht busstations te verbeteren. Die zijn er helemaal niet. Het gaat hier natuurlijk om grote

2200 busstations als Alkmaar en Hoorn. Ik rond af met de vaststelling dat wij met de aanpassing geheel tegemoet zijn gekomen aan wat GS zelf al zeggen. Dan kun je reageren zoals de heer Papineau Salm, dan is het overbodig. Ja, zo is het altijd wat. Wij vinden het belangrijk genoeg om de aanbevelingen en conclusies van GS warm te houden door aanneming van dit voorstel. Daar roep ik u toe op.

2205 *Tweede termijn*

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit mij aan bij de benadering van de heer Tijssens van OV-knooppunten. Ik ben blij met de toezegging van integraal. Als er geld heen gaat, moet er worden meegenomen dat er goede busvoorzieningen en locaties komen. Ik ben verbaasd dat sommige partijen het helemaal niet over de gemeenten hebben, want gemeenten zijn daar verantwoordelijk voor, maar niemand hoor ik over de gemeenten spreken. Daar ben ik verbaasd over. Mijnheer Bruggeman, ik denk dat u uw zegeningen moet tellen, want alle dingen die u vraagt, zijn toegezegd. Dan is het een beetje raar om dat voorstel aan te nemen, want er gaan nu dingen gebeuren. Het zijn goede punten die u aankaart en die staan op de lijst van GS om dat in
2215 de gaten te houden. Dat is winst voor u.

De heer **TIJSSENS** (D66): Voorzitter. De heer Bruggeman toont vanmiddag aan hoe gedreven hij is om resultaat voor zijn partij binnen te halen. Ik denk dat er ook iets van resultaat voelbaar is maar ik blijf erbij dat het dictum van uw initiatiefvoorstel niet voldoet aan het
2220 subsidiariteitsbeginsel. Ik ben wel blij te horen dat GS schoorvoetend maar toch, het zijn immers meer portefeuilles, erkennen dat juist bij investeringen in knooppunten er een moment is om verbetering van de wachtruimten wel een duwtje te geven en het gaat om het resultaat. Het is amper verbazingwekkend om te constateren dat een liberale partij als D66 heel anders aankijkt tegen het subsidiariteitsbeginsel dan bijvoorbeeld een partij op christelijke of socialistische
2225 grondslag.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Ik wil het niet zo scherp in toon zetten zoals mijn collega van D66. Ik vind niet dat dat in onze stijl past. Voor wat betreft de beantwoording van GS van suggesties om te kijken of er naar aanleiding van de subsidies die gegeven zijn aan gemeenten, wat ermee gebeurd is. Wie, wat, waar en wanneer? Ik zou het op prijs stellen om dat boven tafel te krijgen. Misschien zijn er dan ook nog verbeteringen of laten we zeggen, een duwtje in de rug mogelijk om vanuit de subsidies die toegekend is want dat maak ik op uit uw bewoordingen, om te kijken of het potje dat nog over is van de toegezegde subsidies uit het verleden, de gemeenten erop te attenderen, en te zeggen van, luister, wij hebben jullie een suggestie gedaan met geld,
2235 zou het niet verstandig zijn om nog eens te kijken welke busstations daarvoor in aanmerking komen om dat wel aan te passen voor verbetering.

Mevrouw **KAMER VAN HOEGEE** (VVD): Mijnheer Leever, u haalt denk ik twee dingen door elkaar, bushaltes en wachtruimtes. Bent u zich ervan bewust dat op aandringen van PS de gedeputeerde de subsidieverlening voor het aanpassen van die bushaltes al een keer verlengd heeft?
2240

De heer **LEEVER** (ONH): Daar ben ik mij van bewust, alleen hoor en zie ik dat bushaltes als zodanig niet aangepast worden bij gemeenten, terwijl er vanuit dit huis wel geld voor gegenereerd is. Daarom roep ik de gedeputeerde op om te inventariseren, is er nog geld over,
2245 vraag de gemeenten waar nog wel behoefte is aan aanpassing – gezien ook onze nieuwe concessie in de Noordkop – en kijk of daar een stimulans voor de gemeenten van uitgaat om dan toch de bushaltes aan te passen.

Mevrouw **KAMER VAN HOEGEE** (VVD): Dat geld is gelabeld voor aanpassing van de bushaltes en
2250 ik wil echt maar voor een keer onze gedeputeerde citeren, die zegt altijd, ik kan ze wel een wortel voorhouden maar als ze niet happen, dan houdt het wat mij betreft op.

De heer **LEEVER** (ONH): Om terug te komen op het thema wortel, je hebt winterwortel en zomerwortel, dus ik weet niet welke wortel u zou willen voorhouden. Het is in ieder geval zo lijkt
2255 mij, het belang van het comfort in de nieuwe bussen – en die zien wij praktisch niet in de Noordkop want alle 17 bushaltes zijn inmiddels in onze gemeente opgeheven – lijkt het mij wenselijk om bushaltes aan gemeenten of dat geld dat gegeneerd is, toch nog toe te passen om die aanpassingen wel te doen voor zover dat niet gebeurd is. Ik zou graag van de gedeputeerde horen of er nog geld in het potje zit. En zo ja, welke gemeenten daarvan gebruik hebben
2260 gemaakt en wie niet.

De heer **DE GRAAF** (CDA): Voorzitter. De heer Bruggeman heeft met zijn bushokjes wel wat los gemaakt. Het ging zojuist over het kinderpardon en het subsidiariteitsbeginsel. Mijnheer
2265 Tijssens, ik wil u erop attenderen via mijn collega Heijnen dat dat uit de katholieke leer komt en dat is verwant met soevereiniteit en dat komt uit de gereformeerde school en daar ben ik wat meer van. Dit allemaal terzijde, het wordt toch een bijzonder debat. Ik had eigenlijk alleen willen suggereren of het misschien mogelijk is om bij OV-knooppunten een soort pilot te starten om de kwaliteit van de haltevoorzieningen te verbeteren. Dat zou mijn enige concrete, niet filosofische
2270 bijdrage zijn.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij danken de gedeputeerde voor haar commentaar. Wij willen natuurlijk niet zoals ze dat plastisch heeft uitgedrukt, met het mes op de keel naar gemeenten gaan en zeggen van, jullie moeten dit en dat. Natuurlijk weten wij dat het aan gemeenten is, maar wij zijn als provincie wel degelijk aanjager van zoveel projecten waar ook
2275 gemeenten over gaan, dus wat zou er mis zijn om eens te praten met gemeenten zoals Alkmaar. De gemeenten die nu hele slechte voorzieningen hebben, om daarmee te praten en te zeggen, hoe kunnen wij jullie overtuigen, want wij vinden het als provincie belangrijk dat er een goede schuilmogelijkheid komt voor mensen om te wachten en wat zouden jullie eventueel van ons nodig hebben om dat voor elkaar te boksen.

2280
Gedeputeerde **POST**: Nogmaals, ieder zijn stiel. Ik heb er geen enkel probleem mee om het de gemeenten mee te geven en om aan te geven dat zij eens kijken naar de kwaliteit van de wachtruimten. Ik vind het wonderlijk terwijl wij als provincie zelf veel ambitie hebben, dat je geld gaat inzetten voor wachtruimtes die niet van jou zijn en waarbij je geen invloed hebt op wat er

- 2285 uiteindelijk met de betreffende wachtruimte gebeurt en je niet weet hoe de wachtruimte vervolgens geëxploiteerd moet worden. Betekent dat dan dat u voornemens bent om daar waar de klad erin komt, ook mee te gaan helpen aan het beheer en onderhoud van de wachtruimten? Want dan zijn wij gewoon bezig om gemeentelijke begrotingen te onderhouden. Ik vind dat een merkwaardige gang van zaken. Nogmaals, het aanjagen en vragen wat doen jullie ermee, daar
- 2290 heb ik geen enkel probleem mee, maar zelf de financiële verantwoordelijkheid nemen dan zeg ik, er zit wel eens een keer een einde aan de diepte van onze zakken. Wij worden behoorlijk gezien als een flappentap en tegelijkertijd signaleer ik dat wij van ambities die wij zelf hebben, moeten zeggen, daar kunnen wij niet mee doorgaan, want daar hebben wij geen geld meer voor. Ik vind dat een merkwaardige gang van zaken. Ik zou zeggen, je zorgt er ook voor dat je je eigen
- 2295 huishoudboekje op orde hebt zodat die zaken waar je zelf prioriteit aan wilt geven, ook voor elkaar kunnen komen. Dit is echt een verantwoordelijkheid voor de gemeenten. De vraag van de heer Leever, wat zit er nog in het potje? Dat is in 2018 leeg gegaan, dus er zit gewoon niks meer in. De gemeenten die er gebruik van wilden maken, hebben daar gebruik van gemaakt, maar er zijn er ook die er geen gebruik van gemaakt hebben. Als het goed is dan komt er binnenkort of
- 2300 hij ligt zelfs al bij u, een rapportage over de haltetoegekankelijkheid, dus welke haltes zijn op niveau gebracht waarbij minder validen van de halte gebruik kunnen maken. Dan zie je ook dat ook bij onszelf het nog niet 100% is, maar dat wij er wel aanzienlijk meer energie en met name ook geld in hebben gestoken dan de gemeenten, maar die hebben wel een eigen verantwoordelijkheid. Ik vind dat ze op een gegeven moment op die verantwoordelijkheid
- 2305 gewezen mogen worden en daar wil ik mij voor inzetten. Het budget voor de OV-knooppunten is niet bedoeld voor het creëren, beheren of onderhouden of realiseren van wachtruimtes, dat is ervoor bedoeld om de directe omgeving van OV-knelpunten op te waarderen. Daar kan dit onderdeel van uitmaken, maar er zal nooit specifiek subsidie verleend worden voor sec dit onderdeel.
- 2310
- De heer **BRUGGEMAN** (SP): Subsidiariteit ken ik vooral uit het strafrecht en het komt er in simpele mensentaal op neer, je doet alleen iets als het niet anders kan. Dat is wat het uitgekleden voorstel beoogt. Waar gemeenten dit lijken te laten liggen, denken wij dat de provincie inderdaad de gemeenten moet aanspreken, kunnen jullie daar niet iets doen, want het zijn wel onze bussen die
- 2315 daar rijden. Inderdaad, wij gaan niet over de busstations, maar het zijn wel onze bussen die er stoppen. De PvdA en D66 hebben gezegd, het ligt bij de gemeenten en dat weten wij inmiddels wel. En aan de andere kant, alles wat nu in het initiatiefvoorstel staat en daar gaat het nu over, nog staat, dat is al toegezegd door GS. Daar ben ik het min of meer wel mee eens. Ik handhaaf het voorstel nadrukkelijk, omdat ik vastgelegd wil hebben en houden dat wij op die weg aan de
- 2320 gang gaan. Ik vind het jammer dat de gedeputeerde dan weer suggereert dat dit initiatiefvoorstel geld wil uittrekken voor iets. Er wordt in het voorstel met geen euro gesproken over meefinancieren. Het voorstel beoogt enkel vastleggen dat wij als provincie actief naar de gemeenten toegaan waar dat nodig is – te beginnen bij Alkmaar en Hoorn – dat wij bij de ontwikkeling van OV-knooppunten in het achterhoofd houden dat een OV-knooppunt een plek is
- 2325 waar je overstapt van de trein op de bus, en dat wij bij de agenda Mobiliteit dat vooral niet uit het oog mogen verliezen. Meer vraagt het initiatiefvoorstel niet.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Stemverklaringen? Niet. Wie is voor? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, dan is het voorstel
2330 verworpen. Ik dank de heer Bruggeman voor het indienen van het voorstel en het werk dat hij ervoor heeft verricht.

13. Vragenuur

2335 De **VOORZITTER**: Er zijn geen vragen bij de griffie binnengekomen en ook niet aangemeld. Dan de moties Vreemd aan de orde van de dag. Eerst M3, geen onomkeerbare werkzaamheden A9 Heiloo.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. In de motie staat dat vooralsnog de SP en PvdD van oordeel zijn
2340 dat zolang er geen duidelijkheid is, er geen onomkeerbare werkzaamheden uitgevoerd mogen worden, maar dat is wel een beetje merkwaardig omdat er al veel meer voorbereidende werkzaamheden zijn getroffen die tot op zekere hoogte onomkeerbaar zijn, zoals bijvoorbeeld het verleggen van leidingen. De sloop en de bomenkap zijn evenzeer onderdeel van de voorbereidende werkzaamheden, en op het moment dat wij de ruimte zouden krijgen om verder
2345 te gaan met de aanleg van de afslag, dan is de tijd voor de bomenkap er niet meer want dan zitten wij in het verkeerde seizoen en dat zou een jaar uitstel betekenen en dat loopt enorm in de papieren. Omdat wij zuinig omgaan met het geld van belastingbetalers, is het bijzonder onverstandig om de bomenkap uit te stellen. Wij hebben hierover in de stuurgroep aansluiting A9
2350 gesproken en ook daar is men het eens met deze gang van zaken. Wij hebben ook gewoon een vergunning gekregen voor sloop en de bomenkap. Ik zie niet in waarom dat ineens een belemmering zou moeten zijn en waarom wij er ineens van zouden moeten afzien. Wij moeten de bomen voor 15 maart kappen, want dan start het broedseizoen. Ik ontraad u deze motie in hoge mate.

2355 De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Stemverklaringen? Niet. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH en CU/SGP, de motie is verworpen. Dan de motie Vreemd Leve de rosse stekelstaart.

Gedeputeerde **BOND**: Twee keer behandeld in de commissie, dus uitgebreid behandeld. Ik herken
2360 niet het beeld dat de heer Van Liere schetst over de behandeling in de commissie, want volgens mij heb ik geen angstbeeld gecreëerd en gewoon antwoord gegeven op de vragen die gesteld zijn ook over de gevolgen als je niet uitvoert wat er volgens Europese richtlijnen afgesproken is want daar gaat het hier om en dat is de reden waarom wij deze motie ontraden. Natuurbeheer is een gezamenlijke Europese verantwoordelijkheid, dat hebben wij vastgelegd in de Vogelrichtlijn en de
2365 Habitatrichtlijn. Laat dat nou precies de richtlijnen zijn waar de PvdD vaak mee schermt om ons daaraan te houden.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, gaan wij nou het debat over doen of krijgen wij een advies?
2370

Gedeputeerde **BOND**: En nu stelt de PvdD voor om daarvan af te wijken, want het beheer van invasieve exoten is een gezamenlijke Europese verantwoordelijkheid en wij willen als GS niet shoppen uit Europees beleid. Het is ook geen kwestie van willen, wij moeten en houden ons als provincie aan die wetten en afspraken.

2375

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, ik wil graag de opmerking maken dat GS over het algemeen mogen adviseren over een motie en wat de heer Bond net deed, zie ik niet als advies over de motie maar nog een keer het debat aangaan.

2380 De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Stemverklaringen?

Mevrouw **PELS** (GL): Voorzitter. Ik onderschrijf dat wij ons niet herkennen in de wijze waarop het debat in de commissie is geschetst. Wij vinden het heel erg jammer dat er zoveel onduidelijkheid blijft over wat wij wel en niet mogen met Europees beleid, maar omdat wij de overwegingen van de motie ondersteunen, zullen wij voor stemmen.

2385

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, er is geen overschot aan rosse stekelstaarten. Zijn enige zonde is dat hij zich kan vermengen met andere eendensoorten. Dat proberen te voorkomen door uitroeiing van deze eend komt mij persoonlijk voor als een ultieme vorm van maakbaarheidsdenken. Beter zou de provincie kunnen inzetten op een brede publiekscampagne om Noord-Hollanders bewust te maken dat exotische vissen, planten of vogels niet in onze inheemse natuur thuishoren en dat je die niet moet dumpen. Er gaat zoveel preventieve werking uit van bewustwording. Mijn fractie zal tegen stemmen maar ik zal voor stemmen gezien wat ik er zojuist over gezegd heb.

2390

2395

De heer **DEEN** (PVV): Voorzitter. Wij vinden het een sympathieke motie. Wij zijn ook tegen het doodschieten van dieren, zeker als dat onnodig is en zeker als dat op voorspraak gebeurt middels een Europese verordening.

2400

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, met het risico dat ik over tien jaar wakker word en de krant lees en dat wij niet meer kunnen wonen en werken omdat wij overspoeld worden door rosse stekelstaarten, ondersteun ik toch de motie van de PvdD omdat in de discussie in de commissie de gedeputeerde mij niet heeft overtuigd van waarom die beesten afgeschoten moeten worden.

2405

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Wie is voor? Dat is mevrouw Jellema van de PvdA en de fracties GL, SP, PVV, PvdD en 50plus, de motie is verworpen.

14. Sluiting

2410

De **VOORZITTER**: Wij zijn aan het einde gekomen van deze vergadering. De volgende vergadering vindt plaats op 4 maart om 13.00 uur. Ik dank u allen voor uw aanwezigheid en voor een mooie en constructieve debatmiddag. Op 4 maart hebben wij een wat drukkere agenda, ik wil

2415 zeker ruimte geven voor debat, maar ik hoop dat u er ook zelf rekening mee houdt om de tijd op
4 maart nuttig en efficiënt te besteden. Er staat een maaltijd klaar in de Johan Remkeszaal. Ik
sluit de vergadering.

2420
